

Sabahattin Ali'nin "Kurtarılamayan Şaheser" ve "Kırlangıçlar" Hikâyelerinin B2 Seviyeye Uyarlanması

Mesut Gün mesutgun@mersin.edu.tr
Mersin University

Elif Alkan ealkaann@gmail.com
Mersin University

Öz:

İnsanların toplumsallaşması yolunda nitelikli bir araç olan dil, geçmişten bugüne varlığını devam ettiren bir olgudur. Dil ile gelişen toplumlar zaman içerisinde yaptıkları dilsel üretimleri aktarma yolunda birçok yol kat etmişlerdir. Bu açıdan Türkçe içerisinde kültürel aktarımı ve edebi zevk amacıyla oluşturulan yazılı metinler dil ile insan iletişimini en iyi anlatan unsurlardan biridir. Bu açıdan toplumların birikimleriyle zaman içerisinde oluşturulan edebi metinler öğrenme ve öğretme süreci içerisinde hem ana dili öğretiminde hem de ana dil öğretiminde önemli bir yeri bulunmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi süreci içerisinde farklı kültürlerden bir araya gelmiş bireylere dil öğretiminde toplumun birikiminden ortaya çıkan edebi metinlerin süreç içerisinde kullanılması öğrenmeyi kalıcılaştıracaktır. Araştırma sadeleştirilmiş metinler kapsamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına katkı yapması hedeflenmiştir. Süreç içerisinde metnin vermiş olduğu anlam yapısı bozulmadan ana fikir korunmuştur. İlgili öyküler Sabahattin Ali'nin Yapı Kredi Yayınları'nın 2018 yılında basılan 33. baskı içerisinden alınmıştır. Bu açıdan temel amaç öğrencinin metni daha iyi anlamasını sağlamaktır. Araştırma bu görüşten yola çıkarak Sabahattin Ali'nin Değirmen adlı öykü kitabı içerisinde yer alan Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar adlı öykülerinin Avrupa Ortak Başvuru Metni B2 seviye ölçütleri göz önüne alınarak uyarlaması yapılmıştır. İlgili öyküler sezgisel yaklaşımla, metin sadeleştirme yoluyla yeniden uyarlanmıştır. Süreç içerisinde metinsellik ölçütlerine dikkat edilerek sadeleştirme süreci metni koruma, metni değiştirme, metni özetleme ve silme yöntemlerinden uygun olanları kullanılarak yeniden düzenlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve betimsel analiz yöntemlerini barındıran bu çalışmada ele alından öyküler, öğretim sürecinde okurda estetik bir zevk uyandırması ve okuduğunu anlama becerisini geliştirmesi hedeflenmiş olup alan kapsamında önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil, uyarlama metni, Sabahattin Ali, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

Gün, M., & Alkan, E. (2024). Sabahattin Ali'nin "Kurtarılamayan Şaheser" ve "Kırlangıçlar" hikâyelerinin B2 seviyeye uyarlanması. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 8(2), 198-246. <https://doi.org/10.38015/sbyy.1576791>

Submission Date:	31.10.2024
Acceptance Date:	25.12.2024
Publication Date:	30.12.2024

Abstract:

Language, which is a qualified tool for the socialization of people, is a phenomenon that has continued its existence from past to present. Societies developing with language have come a long way in transferring their linguistic productions over time. In this context, written texts created for cultural transmission and literary pleasure in Turkish are one of the elements that best describe human communication with language. In this context, literary texts created over time with the accumulation of societies have an important place in both mother tongue teaching and mother tongue teaching in the learning and teaching process. In the process of teaching Turkish as a foreign language to individuals who have come together from different cultures in the process of teaching Turkish as a foreign language, the use of literary texts emerging from the accumulation of society in the process will make learning permanent. The research aims to contribute to the field of teaching Turkish as a foreign language within the scope of simplified texts. In the process, the main idea was preserved by preserving the meaning structure given by the text. The related stories were taken from the 33rd edition of Sabahattin Ali's Yapı Kredi Publications published in 2018. In this respect, the main purpose is to enable the student to understand the text better. Building on this perspective, the research is based on the adaptation of Sabahattin Ali's stories titled *The Unrescuable Masterpiece* and *The Swallows*, which are included in the story book called *The Mill*, taking into account the B2 level criteria of the Common European Framework of Reference. The related stories were adapted and restructured through text simplification. In the process, the simplification process was reorganized by paying attention to the textuality criteria and using the appropriate methods of text preservation, text modification, text summarization and deletion. This study, which includes document analysis and descriptive analysis methods from qualitative research methods, the stories discussed in this study are aimed to arouse an aesthetic pleasure in the reader and improve reading comprehension skills in the teaching process, and within the framework of the adapted text, various examples of practical activities to be used in the course are included.

Keywords: Language, adaptation text, Sabahattin Ali, teaching Turkish as a foreign language

GİRİŞ

Toplumlara özgü bir yapı olan dil, bireylerin duygu ve düşüncelerini ifade etme, bilgi aktarımında bulunma, toplumsal alanda sosyalleşme ve kültürünü yansıtmaya bağlamında sözlü ve yazılı bir biçimde semboller ve sesler aracılığıyla kendisini oluşturarak dönüşüme açık bir yapıdır. Dil, düşünceden hareketle doğan ve oluşan fikirlerden yola çıkarak insanın ifade etme yeteneğini geliştiren, temelinde karşılıklı ilişkiyi, anlama ve anlatma eylemlerini içeren kültür ve insan kavramlarından hareketle bir döngü oluşturan eylem bütünüdür (Balkır, 2024). İnsanları diğer canlılardan ayıran dil, toplumların düşünce ve duygularını ifade etmede aracılık etmektedir. Anlam bakımında ortak öge ve kurallar bütünüyle çerçevelenen bu yapı iletişimi kolaylaştırmaktadır. İç dünyamızın bir dışı vurumu olan dil insana dair birçok olguyu aktarmada önemli bir işleve sahiptir. Aktaş (2009)'a göre dil, bireylerin kimliğini oluşturan kültürel alanlarında bütünlük kazandıran çok yönlü bir varlıktır. Dil insanların toplum içerisinde etkileşimde bulunması, bilgi ve birikimlerini kültür olgusu çerçevesinde nesiller boyu aktarmasında etkin bir rol oynamaktadır. Değirmencioğlu (2009), dilin bireyin doğduğu toprakları ve kültürünü içermekle birlikte sıkı bir ilişki içerisinde. Her topluma özgü olan bu unsur, milletlerin geçmişinden birer iz barındırarak her dönem yenilenerek gelişmektedir. Kendi iç yapısında belirli kurallar dâhilinde yapısal bağlantıları olan bir olgu olmasıyla birlikte toplum içerisinde birçok farklı kullanıma sahip olan toplumsal iletişim bağlamında işlevsel bir boyutu bulunmaktadır (Günday & Aycan, 2018). Bu açıdan her dilin kendine özgü belirli dil bilgisi kurallarını olduğunu söylemek mümkündür. Bu kurallar kullanıcılar için dilin nasıl kullanılacağına dair kapı açmaktadır. Seslerin bir araya gelmesiyle anlamlı birimler oluşturan dil, toplum tarafından kullanılmaktadır. Bu açıdan İşcan (2011)'e göre, toplumsal bütünün bir parçası olan dili kullanmak yalnızca dil bilimsel bilgi ile sınırlı kalmamakla birlikte o dile özgü kültürel yapılarla birlikte sözlü ve yazılı iletişim sürecinde iletişimsel yetiye sahip olma sürecidir.

Milletlerin kimliğini oluşturan dil, kültür kavramından bağımsız olarak düşünülemez. Bu açıdan geçmişten bugüne birbirlerini besleyen dil ve kültür kavramı karşılıklı olarak birbirlerinden etkilenmektedir. Alpar (2013), insanın doğumuyla başlayan dilin, sosyalleşme ihtiyacıyla birlikte insana ait olan değer, inanç, gelenek, görenek ve sosyal ilişkiler gibi unsurları kültür olgusuyla destekleyerek varlığını sürdürmektedir. Kültürün hem taşıyıcısı hem de aktarıcısı görevinde olan dil, kültürün hem toplum içerisinde hem de toplumlararası anlam kazanmasına aracılık etmektedir. İletişim aracı olmasıyla birlikte bilim, hukuk, eğitim ve edebiyat gibi toplumsal dinamiklerin içerisinde varlık göstermektedir. Bu açıdan dil çok yönlü yapısıyla birlikte içerisinde birçok farklı özelliği barındıran, başlangıcından günümüze kadar olan süreçte gizemini koruyan, insana dair birçok alanda gelişim gösteren, insanı insan yapan bir unsurdur (Gül & Soysal, 2009). Doğuştan edinilen bu yetenek, doğal süreç içerisinde ana dili konuşurlarının kazanmış olduğu, derin anlam bağlantılarını bütünleyen karmaşık bir yapıdır. Belirtilen karmaşık yapı içerisinde sınırlı ses birimleri kullanılarak sonsuz üretimlerin yapılması dilin zenginliğinin bir göstergesidir. İnsan hayatında önemli bir yeri olan dil, milletler ve milletler arası ilişkilerde varlık göstermesiyle birlikte nesiller boyu oluşan bilgi ve birikimler dil yoluyla aktarılırken bu çatıda oluşan kültür kavramı toplumların somut ve soyut birçok olgusunu içerisinde barındıran, dil ile sosyal bağlamlarda canlılık gösteren, zaman ve mekân içerisinde yayılım gösteren, milletlere özgü, tamamlayıcı bir unsurlar bütünüdür (Yazoğlu, 2005). Ortak bir coğrafyada yaşayan ve etkileşimde bulunan insan topluluklarını bir arada tutan unsur dildir. Dil, kendine has özgün yapısıyla toplumla bir bütünlük oluşturarak toplumsallaşmanın önünü açan, milletlerin yaşam alanlarına göre şekillenen sistematik bir kurallar dizgesi çerçevesinde soyut bir inceleme alanıdır (Konig, 1991). Dilin kullanım alanını ve gelişimini etkilemesinde önemli bir yeri olan toplum kültürün bir taşıyıcısı görevindedir. Kuşaklar boyu kültür, dil ve toplum üçgeninde aktarımın sağlamında ve dilin yaşamasında milletleri bir araya getiren bütünsel bir yapıdır.

Sembol, kelime ve cümle gibi birçok yapısal unsurun bir araya gelmesiyle oluşan dil, sembolik bir iletişim sistemidir. Bu bağlamda Ertek Babaç & Yıldız (2018), dilin ses sistemi, sıra (sözdizimi) dizimi, anlam (içerik) sistemi biçiminde gruplandığını bu sıralamadan hareketle, ses sistemlerinin fonemler çerçevesinde şekillendiğini, sıra dizim ile sözcüklerin sıralandığını ve son olarak anlam sistemi ile sembollerin sözcükler aracılığıyla aktarım sürecine girdiğini belirtmiştir. Kültür kavramı dil ile her daim ilişki içerisinde olarak toplumların gelenek, görenek, ritüeller, sosyal yaşam, günlük hayat gibi ortak değerleri bir arada tutan temelde toplumun fertlerine özgü bir biçimde paylaşılan ve insanlık boyunca varlığını koruyan bir yapıdır. Etkileşim ve iletişim kurmada en önemli unsurlardan biri olan dil, toplumsal yaşamda zorunlu bir gereksinim olmakla birlikte dille birlikte toplumun ürettiği tüm kültürel birikimleri içerisinde barındırarak dil aracılığıyla anlatım da bulunmasıyla anlamsal boyutta kültürün biçimi ve biçimlendiricidir (Yıldız, 2012). Bu açıdan sesler aracılığıyla yapılan üretimlerinin nasıl ve neden yapıldı bilinmemektedir. Objenin kavram olarak bir karşılığı ses birimleri aracılığıyla ifade edilirken bu durumun her toplumda farklılık gösterdiğini ve dilsel bağlamda kültürel çeşitliği sağladığını söylemek mümkündür. Dil, toplumsal kültür tabanında insana dair soyut ve somut birçok unsuru içine alan ve bunları kendi içinde kültür ile harmanlayarak sunan uluslara özgü oluşumlardır (Özdemir, 2009).

Dil, konuşulduğu toplumun kültürel birikimlerini ve dünya görüşlerini yansıtarak dilin şekillenmesinde de önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan zengin bir dile sahip olan toplumların zengin bir kültürel birikime sahip olacakları vurgulanabilir (Tosun, 2005). Toplumsal değişimler, teknolojik gelişim ve kültürel dönüşümler doğrultusunda yaşanan dönüşümler dili devamlı olarak dönüştürerek kültürün gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu

kapsamda İpek (2019)'da, kültür kavramının ilk başlarda materyalist bir bağlamda hareket ettiğini zamanla tinsel bir unsura dönüştüğünü belirterek bu yaratma sürecinin dilde gerçekleştiğini, dile özgü olan yazılı/sözlü ürünlerin çeşitli semboller aracılığıyla gelecek nesillere aktararak milletlere kültürel bir kimlik kazandırdığını belirtmiştir. Toplumsal kültürün korunması dilin varlığının devam etmesiyle sağlanmakla birlikte her toplumun farklı kültürel bakış açıları aktarım sürecinde çeşitliliği sağladığı belirtilebilir.

Dilin kendi dinamiği içerisinde ürettiği edebi metinler kültürün birer taşıyıcısı görevi olmakla birlikte dil öğretimi ve yabancı dil öğretiminde de önemli bir rol oynamaktadır. Ünal (2005)'e göre, yabancı dil öğretimi sürecinde tüm temel becerileri harekete geçirmek için hedef dile özgü edebi metin kullanımı, edebiyatın içerisinde barındırdığı kurgusalıktan hareketle yabancı dil öğretiminde doğal iletişim ortamının önünü açarak anlama ve anlatma yetisini geliştirmede önemli bir yeri bulunmaktadır. Bireylerin dilsel gelişimlerinde sağlamak amacıyla sistematik bir öğretim sürecini içerisinde barındırmaktadır. Dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dil bilgisi becerilerini bütüncül bir biçimde kapsayan çeşitli öğretim materyallerini içermektedir. Temizyürek & Birinci (2016)'da belirttiği üzere, yabancı dil öğretimi sürecinde materyal kullanımının önemli bir yeri bulunmakla birlikte yazılı, sözlü, görsel ve çeşitli teknolojik araçlarla hedef dile yönelik kalıcılığı sağlayan öğrenme araçları olduğu vurgulanmıştır. Bu açıdan öğretilen dilin anlamlı bir şekilde bireye kazandırılmasında hedef dilin kültürel bağlamlarını içeren edebi eserler öğretim sürecine katkı sağlamaktadır. Edebiyat, dilin sanatsal işlevini koruyarak kullanıldığı dil içerisinde canlılık gösteren alımlama duygusunu destekleyerek dilin yetkin bir biçimde kullanıldığı, toplumsal dil bilincini oluşturma ve geliştirmede dil yapısını özgün bir biçimde dönüştürerek duygu ve düşüncelerin somutlaştığı bütün bir yapıdır (Börekçi, 2009). Dilin edebiyatın hammaddesi, edebiyatın ise toplumun bir aynası ve kültürün bir parçası olduğu düşüncesinden hareketle toplumlara yön verdiğini belirtmek mümkündür. Dilin yapısı, toplumun kültürel değerlerini ve dünya görüşünü yansıtmaktadır. İnanç, yaşam tarzı ve dil kullanım biçimi gibi çeşitli unsurlar dilin kullanımı ve gelişmesini etkilemektedir. Toplumların birer kimliği olan dil aracılığıyla kültürel mirasın yeni nesillere aktarılmasında süreklilik sağlamaktadır. Demir (2024)'e göre dil, her topluma özgü olmakla birlikte belirli bir karakteristik özellik taşıyan, iletişim işleviyle birlikte toplumların milli aidiyet duyguna katkıda bulunan geçmiş ve gelecek arasında bir köprü görevini üstlenerek kültür ile birlikte hareket eden çok boyutlu bir yapıdır.

Dilin estetik amaçla kullanıldığı, yazılı ve sözlü eserleri çatısı altına alan edebiyat; şiir, roman, öykü, tiyatro, deneme gibi birçok alt türü kapsamaktadır. Bulut (2017), dilin içerisindeki birçok zengin oluşumların, bir dile dair en özgün yapılanmalar olduğunu vurgulamakla birlikte toplumların kültürü aktarma ve yaşatma sürecinde nitelikli bir kaynak olmasında aracılık ettiğini belirtmiştir. Bu açıdan belirtilen alt türler insanın sosyal yaşantısından hareketle yazara veya şaire özgü bakış açısıyla duygu ve düşünceleri yansıtmaya aracı olduğunu belirtmek mümkündür. Öğretimin çeşitli boyutlarında dilin sanatsal metinlerinden yararlanılmaktadır. Medni (2010)'da, yabancı dil öğretimi sürecinin ilk olarak dil bilgisi becerilerinin öğretildiği sonraki süreçte dört temel dil becerisinden hareketle öğretim sürecinin yapıldığını ve öğrenilen dil içerisinde amaç çerçevesinde kalıcılığın sağlanması açısından dilin vazgeçilmez bir unsuru olan edebi materyallerin kullanılmasının önemini vurgulamaktadır. Hem ana dili hem de ana dil öğretiminde dile dair bu eserleri kullanmak öğretim sürecini çeşitlendirmekle birlikte yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılması dilin kültürünün ve düşünce yapısının anlatılmasında materyal kullanımını açısından zenginlik sağlamaktadır. Takkaç (2010), yabancı dil öğretiminde temel bilgilere sahip öğrencinin, dili nasıl kullanması gerektiği bağlamında o dile özgü edebi eserlerin materyal olarak kullanımının hedef dilde, dilsel yeterliliği pekiştirerek

anlama, anlatma ve sözcük dağarcığını geliştirme gibi yetkinliklerine olumlu anlamda katkı sağlayan güçlü materyal olduğunu vurgulamıştır. Bu açıdan şiirden romana birçok eser süreç içerisinde dahil edilebilir. Bu çalışma temelinde yer alan öykü gibi okuma becerisine katkı sunabilecek edebi metinler öğretim sürecine katkı sağlayabilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde okuma metinleri hedef kitlenin seviyesi ve ihtiyacına uygun olarak, belirli öğretim programı çerçevesinde öğrenciye sunulan birer materyal görevini üstlenmekle birlikte bu süreçte metinlerin bağdaşık ve tutarlılık açısından uygun olmasını kapsayan okuma metinleri diğer becerileri de içine alan, hedef kitleye ve yöntem-teknik açısından uygunluk ve ihtiyaç analizi doğrultusunda okuma metinleri öğretim sürecine dâhil olmalıdır (Şimşek, 2017). Öğrenenlerin dil becerilerinin gelişmesinde kültürel bakış açılarının zenginleşmesinde materyal kullanımı büyük bir öneme sahiptir. Duman (2013) öğretim sürecinde materyal kullanımının süreci destekleyici, hızlandırıcı ve kalıcılaştıracağını belirtmekle birlikte materyalin dikkat çekici bağlamda, öğrenci temelli, kültürü aktarıcı, duyu öğrenmeyi destekleyici, amaca ve hedef kitleye uygun, temel beceriler esasında kolaydan karmaşığa giden bir süreçte hem ana dil hem de ana dili öğretiminde dikkatle kullanılması gereken bir unsur olduğunu vurgulamıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde ders kitapları dışında kullanılacak olan materyallerin öğrencilerin dil seviyesine uygun ve ilgi çekici nitelikte olmalıdır. Aynı zamanda kültürel öğeleri kapsayan materyallerle birlikte öğrenme süreci desteklenmektedir. Soyer (2016)'ya göre, yabancı dil öğretiminde edebi metinlerin kullanılması dil yetilerini geliştirmekle birlikte hedef dilin kültürünün tanınması, toplumsal özelliklerin eser içerisinde yer alması ve toplumun yaşam deneyimlerini barındırması açısından öğretim sürecinde bütüncül bir dil öğretimi temelinde önemli bir araç olduğu belirtilmiştir.

Yabancı dil öğretimi sürecinde nitelikli metin kullanımı öğretim sürecini etkin kılmaktadır. Bu bağlamda Çakır (1990), nitelikli metinlerin çok uzun olmaması gerektiğini aksi takdirde öğrenenin motivasyonunu olumsuz anlamda etkileyebileceğini belirtirken seçilen metinlerde kullanılan dilin ve konunun güncel olması gerektiğini belirtmektedir. Bu kapsamda Türkçe bağlamında nitelikli eserlerin okuyucu ile buluşturulması konusunda var olan edebi eserlerin okuyucunun seviyesine uygun olarak dönüştürülmesi önemlidir. Metin uyarlama bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi içerisinde okuduğunu anlama becerisini geliştirilmesi açısından öğrencilerin bol bol okuma yapmasının gerekliliğiyle birlikte ders kitapları dışında öğrencilerin düzeylerine uygun yardımcı okuma metinlerinin varlığı dil öğretim süreci içerisinde hem öğretmen hem de öğrenci için birer gerekliliktir (Özcan & Batur, 2021). Hedef dile yönelik kullanılan materyaller temelde öğrenenin yaşı, ilgi alanı, dil seviyesi ve kültürü gibi kitleye özgü nitelikler dâhilinde oluşturulmalıdır. Öğrenene sunulacak olan materyalin bir amaç doğrultusunda sunulması gerekmektedir. Dilsel bağlamda gelişmelerini sağlayacak biçimde düzenlenmelidir. Araştırma konusundan hareketle öğretim sürecinde okuma ve okuduğunu anlama becerisini kuvvetlendirme amaçlanmıştır. Okuma becerisi, geçmişten bugüne insanların bilgi edinme, eğlendirme, hedef dilin kültürünü geliştirme gibi niteliklerinin yanı sıra anlayarak okuma becerisinin, sözcük hazinesinin gelişmesi, nitelikli metinler aracılığıyla anlatım gücünü geliştirme gibi özellikleri çerçevesinde yabancı dil olarak öğretim sürecinde okuma becerisi önem arz etmektedir (Miyanyedi & Osmanbegović-Bakšić, 2018).

Bu çalışma yabancı dil olarak Türkçe öğretimi içerisinde okuma becerisi kapsamında metin uyarlama sürecini ele alacaktır. Sabahattin Ali'nin Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar adlı eserlerine yönelik yapılan çalışmada ilgili metinler B2 seviyesine uygun hâle getirilecektir. Metinlerin uyarlanmasında temel olarak sadeleştirme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Alt Amaçları

Araştırma, "Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde Sabahattin Ali'nin Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar başlıklı hikâyelerinin B2 seviye okuma becerisi çerçevesinde uyarlanması ve sınıf içerisinde kullanımı nasıldır?" araştırma probleminden hareketle oluşturulmuştur. Araştırma:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Sabahattin Ali'nin Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar başlıklı hikâyelerinin uyarlama sürecinde okuma sürecine katkısı nedir?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Sabahattin Ali'nin Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar başlıklı hikâyelerinin okuma materyali bakımından kullanımı nasıldır? Alt problemlerinden oluşmuştur.

Sabahattin Ali'nin Değirmen adlı öykü kitabından yola çıkarak araştırmacıların uygun gördüğü Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar başlıklı metinlerin B2 seviyesine uygun olarak sadeleştirilmesi amaçlanmıştır. Sadeleştirme sürecinde Diller İçin Ortak Başvuru Metninde okuma becerisi içerisinde yer alan kazanımlar çalışmaya öncülük etmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi ve Deseni

Araştırmanın yöntemi, sosyal bilimler alanında sıklıkla ele alınan nitel araştırma yöntemidir. Etkileşim içinde varlık gösteren insanoğlunun kendini ve çevresini anlamlandırması sürecinde nitel araştırma yöntemleri önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan nitel araştırma, yorumlayıcı bir bakış açısını içeren anlama odaklanılarak insanların fenomenlere yüklediği anlamları pek çok açıdan değerlendiren ve yorumlayan bir süreçtir (Toker, 2022).

Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak elde edilen bulgular çerçevesinde araştırmanın konusu olan öykü kitabının temini sağlanmıştır. Doküman analizi yöntemi çeşitli alanlar dâhilinde kullanılan araştırmacıya gözlem, soru sorma ve okuma fırsatı veren bu yöntem dilbilimciler, sosyologlar, psikologlar ve eğitimciler gibi çeşitli alanlarda kullanılan temelinde amaçlanan kaynak kavramlar hakkında kapsamlı bilgiler içeren materyallerin incelenmesinden meydana gelmektedir (Karadaban vd. 2023).

Araştırmanın temeli metin uyarlamaya dayanmaktadır. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özgün bir metni hedef kitlenin seviyesine uygun hale getirme sürecine metin uyarlama denilmektedir. Öğrenme sürecini kolaylaştıran bu süreçte metnin içeriği ve kültürel unsurlar korunmaktadır. Bununla birlikte çeşitli dil bilgisi yapıları ve kelimeler seviyeye uygun hale getirilmektedir.

Metin uyarlama, öğrencinin anlam becerisini kuvvetlendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu sayede öğrenen bireyin motivasyonu artmakla birlikte kültürel farkındalığı gelişmektedir. Araştırma kapsamında ele alınan metinlerin uyarlanması sürecinde öncelikle seviyenin üstünde olan zor kelimeler seviyeye uygun bir şekilde yeniden düzenlenmiştir. Aynı zamanda uzun ve karmaşık cümleler seviyeye uygun bir şekilde kısaltılmıştır.

Araştırma içerisinde yer bulan uyarlama süreci, metin uyarlamada kullanılan sadeleştirme tekniği kullanılarak yapılmıştır. Sadeleştirilmiş metinler temelde hedef kitlenin anlamayacağı varsayılan dile özgü yapıların yerine daha kısa veya uzun ya da eş veya kısa anlamlı yapıları

koymayı hedeflemekle birlikte özgün metin içerisinde bulunan ve hedef kitlenin anlamayacağı düşünülen yapıların yazar inisiyatifinde çıkarılması sürecidir (Durmuş, 2013).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Metin uyarlama sürecinde materyalin seçimi bağlamında ilk olarak alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda metinlerin uyarlanmış halleri tekrar uzman görüşüne sunulmuştur. Alınan görüşler doğrultusunda metinlerin seviyeye uygun olduğu belirtilmiş olup nitel verilerin uygunluğu için Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülü (Güvenirlilik: Görüş Birliği / Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) kullanılmıştır. Güvenirlilik sonucu da 0.78 çıkmıştır. Miles-Huberman güvenilirlik formülü değerinin 0.70'ten yukarı olduğu tespit edilmesi bu araştırmalar için yeterlidir ve araştırmacının kodlamalarının güvenilir olduğunu göstermektedir. Alan uzmanları sadeleştirme çalışmasını yeterli gördükleri için yeniden bir düzenleme de yapılmamıştır. Araştırmanın evreni Sabahattin Ali'nin öykü kitapları olmakla birlikte örnekleme 2018 yılında 33. Baskısı olan Değirmen adlı öykü kitabı oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın sınırlılığını Sabahattin Ali'nin öykü, roman ve şiir kitaplarının tamamının ele alınmaması oluşturmaktadır. Metin uyarlama sürecinde sadeleştirme yöntemi kullanılarak hazırlanan Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar başlıklı hikâyeler, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni içerisinde yer alan okuma kazanımları çerçevesinde hazırlanmıştır. Yapılan incelemeler doğrultusunda Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni içerisinde İletişim Odaklı Dil Etkinlik ve Stratejileri başlığı içerisinde yer alan "Alımlama" başlığı altında "Alımlama Etkinlikleri" temelinde oluşturulan "Okuduğunu Kavrama" bölümünden hareketle sadeleştirme çalışması yürütülmüştür. Bu kapsamda araştırmaya temel oluşturan başvuru metni içerisinde okuma becerisi, yazılı metinleri okuma becerisi ve işaret dilindeki metinleri okuma becerisi çerçeve olarak yer almaktadır.

Bu açıdan ilgili metin içerisinde ayrılan kategorilerden hareketle sadeleştirme çalışması gerçekleştirilmiş olup genel okuduğunu kavrama, yazışmaları okuma, fikir sahibi olmak için okuma, bilgi ve sav için okuma, yönergeleri okuma ve serbest zaman etkinliği olarak okuma kazanımları düzeylere uygun olarak yer almaktadır.

Etik Kurul İzin Bilgisi

Nitel bir araştırma olan bu çalışma doküman analizi yöntemi kullanılarak ele alındığından dolayı etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamıştır.

BULGULAR

Araştırma kapsamında yapılan B2 seviye sadeleştirme sürecinde ele alınan kazanımları şu şekilde belirtmek mümkündür:

Tablo 1: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni B2 Seviye Genel Okuduğunu Kavrama

B2 Seviye Genel Okuduğunu Kavrama

Okuma tarzını ve hızını farklı metin ve amaçlara uyarlayarak ve uygun başvuru kaynaklarını titizlikle seçip kullanarak büyük ölçüde bağımsız bir şekilde okuyabilir. Geniş bir aktif okuma sözcük birikimine sahiptir fakat düşük kullanım sıklığına sahip deyimlerde biraz zorluk yaşayabilir.

Tablo 2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni B2 Seviye Fikir Sahibi Olmak İçin Okuma

B2 Seviye Fikir Sahibi Olmak İçin Okuma

Hem kendi alanındaki hem de ilgili alanlardaki birçok birbiriyle paralel kaynakları (makaleler, raporlar, web siteleri, kitaplar vb.) tarayabilir ve bu kaynaklardaki belirli bölümlerin üzerinde çalıştığı görevle ilgili uygunluğunu ve yararlılığını tanımlayabilir.

İlgili ayrıntıları bularak uzun ve karmaşık metinleri hızla tarayabilir.

Çok çeşitli mesleki konularla ilgili haberlerin, makalelerin ve raporların içerik ve uygunluğunu, bu metinleri daha detaylı okumanın faydalı olup olmadığına karar vererek belirleyebilir.

Tablo 3. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni B2 Seviye Bilgi ve Sav İçin Okuma Ölçütleri

B2 Seviye Bilgi ve Sav İçin Okuma Ölçütleri

Alanındaki son derece uzman kaynaklardan bilgi, fikir ve görüş alabilir.

Terminoloji hakkındaki tahminlerini doğrulamak için zaman zaman sözlük kullanabilmesi koşuluyla alanı dışındaki bir uzmanlık alanına ait makaleleri anlayabilir.

Belirli duruş ve tutumun sergilendiği çağdaş sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları anlayabilir.

Bir metnin ne zaman olgusal bilgi verdiğini ve ne zaman okuyucuyu bir şeye ikna etmeye çalıştığını fark edebilir.

Söylemsel metindeki farklı yapıları (karşıt savlar, sorun-çözüm sunumu ve sebep-sonuç ilişkisi) tanıyabilir.

Tablo 4. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni B2 Seviye Serbest Zaman Etkinliği Olarak Okuma

B2 Seviyesi Serbest Zaman Etkinliği Olarak Okuma

Büyük ölçüde bağımsız olarak, okuma tarzı ve hızını farklı metinlere (ör. Dergiler, daha karmaşık olmayan romanlar, tarih kitapları, biyografiler, gezi günlükleri, rehberler, şarkı sözleri, şiirler) uyarlayarak ve uygun başvuru kaynaklarını titizlikle kullanarak kendi zevki için okuyabilir.

Yeterli zamanı olması ve sözlük kullanabilmesi koşuluyla güçlü bir olay örgüsü olan ve karmaşık olmayan, ağırdal dil kullanmayan romanları okuyabilir.

Belirtilen tablolar dâhilinde yer alan kazanımlar çerçevesinde Sabahattin Ali'nin Değirmen adlı öykü kitabı içerisinde yer alan Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar öyküleri sadeleştirilmiştir. Özgün metinden hareketle, öykülerin B2 seviyesine uygun bir biçimde edebi bir metni anlama düzeylerine uygun olarak düzenlemelerde bulunulmuştur. Seviyeye göre anlamı bilinmeyen veya cümle içerisinde çıkarımı yapılamayacağı düşünülen sözcük ve kalıp sözcükler uygun olanları ile değiştirilmiştir.

Ele alınan sadeleştirilmiş metinlerden hareketle, öykülerin temel yapıları bozulmadan, anlam bütünlüğünü koruma ve anlam kaymasını temel alarak metinler sadeleştirilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özgün metin kullanımı çoğunlukla tercih edilmekle birlikte özgün metinlerin barındırdığı karmaşık dil bilgisel kalıplar ve söz varlığı unsurları öğretim sürecinde kişiyi zorlamakla birlikte hedef dile özgün bir biçimde seviyeye uygun olarak yeniden düzenlenmiş metinler öğretim içerisinde yer almaktadır (Asaroğlu, 2023).

Kırlangıçlar Öyküsü Sadeleştirilmiş Hali

Şehrin yakınında, küçük bir dere kenarında, dalları suya sarkan ihtiyar bir söğüt ağacı vardır.

İlkbahar mevsimi geldiğinde bu söğüdün dallarına bir dişi kırlangıç kondu. Dişi kırlangıç derenin başlangıcından sonuna kadar hızla uçtu. Şeffaf kanatlı küçük böcekleri suyun üzerinden yakalayan kırlangıçları izledi.

Başını ağır ağır sallıyordu. Çok fazla düşündüğü belliydi.

Söğüdün dalları hışırdadı.

Bir erkek kırlangıç geldi. Dişinin karşısındaki dala kondu. Kırlangıçlar arasında sohbet etmek için tanıştırmaya ihtiyaç yoktur. Uzun uzadıya **tanıştırılma** olmadan konuşmaya başladılar. Kısa zamanda arkadaş olurlar.

Öncelikle pek bir önemi olmayan konulardan sohbet ederlerdi. (İki kişi birbirlerini yeni tanıdıkları zaman **farklı ve günlük yaşama dair basit konuşmalar yapmak alışkanlıktır.**) Fakat biraz sonra erkek bir iki dal ileri doğru geldi. Dişinin çekingenliği azaldı.

Sohbetin sıcak atmosferi onları içine çekti. "Olur ya!" demeyin. İlkbaharda kırlangıçlar etrafta çalışırken bir söğüt dalına oturup arkadaşça sohbet etmek günlük işlerine uygun bir davranış değildir.

Kırlangıçların ikisi de **tuhaf varlıklardı.** Öteki kırlangıçlara benzemiyorlardı. (Başkalarına benzemeyenlere **tuhaf** denir.). Öncelikle dişi kırlangıç başka bir konuya geçerek: "Siz hiç çalışmıyorsunuz? Başka bir kırlangıç olsaydı hemen: "Siz neden burada oturuyorsunuz?" diye ikinci bir **soru sorardı.** Fakat erkek kırlangıç **derin derin nefes aldı** sessizce oturmaya devam etti. Dişi kırlangıç, onun söylediğini anlıyormuş gibi başını salladı. Aşağıda sesli bir şekilde akan suya bakmaya başladı.

Bir **süre** daha sustular. Erkek **beklenmedik bir anda dişiye baktı.** Konuşmaya başladı: "Bakınız şunlara..." Ve aşağıda birbirine çaprazlayarak bir örüntüyle uçan kırlangıçları gösterdi. "Bakınız şunlara... Sürekli çalışıyorlar. Ben bunlara çok kere sordum: Neden böyle durmadan çalışıyorsunuz. Cevap vermediler. Umursamadan yanımdan gittiler."

Dişi: "Birbirimize sen diye hitap etsek nasıl olur?" dedi. Erkek **iddialı laflarıyla** cevap olarak bunu beklemiyordu. Bu tekliften hoşlandı. Söze tekrar başladı: "Adeta utaniyorum..." dedi. "Bütün kuşları sıraya dizseler biz herhalde sonuncu gelemez. Düzgün bir görünüme sahibiz. Aklımız, tüm gün **var gücüyle** bağırarak bulbulden herhalde daha üstündür. Bir güvercinden daha hızlı kanat çırpabiliriz. Buna rağmen bütün kuşların arasında en zavallısı bizmişiz gibi hiç durmadan çalışıyoruz. Şu **akılsız** serçe bile kısacık ömrünü keyifle geçiriyor. Biz etrafımızdaki ağaçları fark edemiyoruz."

Biraz durdu. Dişiye doğru yandan bir göz attı: "Yarın öldüğümüz zaman birisi bize sorsa: 'Dünyada neler gördünüz?' dese herhalde verecek cevap bulamayız. **Hızla yaşamaktan etrafımızı göremiyoruz.** Dişi, **gözleri yaşla doldu:** "Ah" dedi, "tıpkı benim gibi düşünüyorsun."

Erkek cevap verdi. "Zaten seni burada tek başına görünce benim gibi düşündüğünü anlamıştım. Doğru değil mi ama? Şu dünyayı **tamamen** görmeden, dünyanın ne olduğunu **iyice** anlamadan buradan gidecek olduktan sonra ne diye buraya geldik sanki? Yaşadığımız zamanların farkında varmalıyız. Yoksa yaşamamızın ne anlamı var?"

Dişi **onaylar** bir şekilde başını aşağı yukarı salladı. "Etrafımıza bakınca, ben de senin gibi etrafta koşan kırlangıçları görüyorum. Kendime buraya ait olup olmadığımı soruyorum. Onlarda beni istemiyor. Ne yapayım, bende burada oturup etrafa bakıyorum. Siz de, şey, sen de gelmesen böyle yapayalnız bu yazı geçirecektim."

Akşama doğru **sohbetleri keyifli bir hal aldı**... Sonra ayrıldılar. Her gün buluşmaya başladılar. Aman yarabbi, neler konuşuyorlardı. Kırlangıçlarda kitap yazmak bir yetenek olsaydı bunların yazacakları kitap kesinlikle üniversitelerde okutulurdu. Çok kere dişi daha önce gelir, gözlerini suya dikerek erkeği beklerdi. Bir gün çiçeklerden, bir gün yıldızlardan, bir gün öteki kırlangıçlardan bahsederlerdi. Hep düşünceleri birbirine uygundu.

Yalnız her ikisinin de içinde gizliden gizliye büyüyen bir korku vardı: Bir gün gelip ayrılma korkusu. Hiçbirisi bu korkusunu ötekine söylemeye cesaret edemiyordu. Bir diğerinin yanlış anlayacağından çekiniyorlardı. (Çünkü içten duyulan şeyler hep yanlış anlaşılır.)

Bu ayrılık korkusu büyümüştü. **Uygun** bir şekilde bunu diğerine söylemek için düşünmeye başladılar. Mesela "Hiç ayrılmayalım, olmaz mı?" demek vardı. Bu anlamlı ve belirsiz bir cümleydi. Nasıl ayrılmayalım? "Bir yuva kuralım!" deseler, bu **kibar olmayan** bir cümleydi. Hem o zaman başka kırlangıçlara benzeyeceklerini sanıyorlardı.

Yaşama dair sohbet ederlerdi. Birbirlerinin gözlerine hasretle bakarlardı. O sırada Birbirimizden nasıl ayrılacağız?" diye düşünürlerdi. Tesadüfün pek **merhametli** olmadığını biliyorlardı. Aynı zamanda ikinci bir karşılaşma yaşanmayacağını da biliyorlardı. Fakat konuştukları dil, diğer kırlangıçlar ile aynıydı. Buna rağmen söylemek istedikleri şeyleri söylemeye utanıyorlardı. Bu dil, duygularını ifade etmelerine fırsat vermiyordu.

Gözleri ve bakışları **üzüntülü** bakmaya başlamıştı. Dostluktan bahsederken seslerinin titrediklerini sanıyorlardı. Böyle zamanlarda birinden biri bir kahkaha atar, **sohbeti şakaya çevirirdi**. Bu duruma **üzülürlerdi**. Sonunda günün birinden bu durumun böyle ilerlemeyeceğini anladılar. İkisi de bu konuyu konuşmaya karar verdi.

Sabah karşılaşınca dişi kırlangıç söylemek istediklerini **gözleriyle anlatmak** istedi. Tam bu sırada, üzerinde oturdukları söğütten sarı bir yaprak koptu. İki tarafa sallanarak aralarından geçti. Dişinin erkeğe anlamlı bir şekilde baktığı zamanda gözlerinin önünü kapattı. Erkek, bu bakışını görmedi. Fakat her ikisi de sarı yaprağı gördüler.

Erkek ağzını açtı: "Senden hiç ayrılmak istemiyorum..." demek üzereydi ki, **buvvv** diye soğuk bir rüzgâr esti... Dişi, erkeğin sözlerini işitmedi. Fakat her ikisi soğuk rüzgârın sesini duydular. Birbirlerine baktılar. Artık yuva kurma zamanının geçtiğini, sonbaharın geldiğini ve ayrılacaklarını anladılar. İkisi de **derin derin nefes aldılar**.

Tepelerinden birçok kırlangıçlar geçti: Sıcak yerlere dönüyorlardı. Ayrıldılar... Ve bir daha birbirlerini görmediler. Fakat ikisi de ilkbahara ve yazı geçirdikleri küçük derenin kenarındaki söğüt ağacını unutmadılar. İkisi de, böyle bir yaz geçirmeyen diğer kırlangıçlara **küçümseyerek** baktılar.

Kurtarılamayan Şaheser Sadeleştirilmiş Metin

Genç şair siyah **kahın ciltli** ufak kitabı havaya kaldırarak bağırdı: "Sevgilim, bundan daha güzel bir eser okuduğunu iddia edemez."

Gözlerinin içi ışıl ışıl parlıyordur. Güneşten yanmış yüzünde hafif kırmızımsı bir renk vardı.

Yer ayaklarının altından kayıyor, gökyüzü kendini yukarı çekiyormuş gibi hissediyordu. Üzerinde sevinçten kaynaklanan bir **sersemlik** vardı.

Elindeki şaheserin **tamamlanmamış hali** çimenler üzerinde uçuşuyordu. Kâğıtlar bahçede bulunan beyaz güller, karanfiller, sardunyalılar, zambaklar, laleler ve **hercai menekşelerin** üstünden geçiyordu.

Yüzünde, esmer yanaklarına yayılan bir gülüş vardı. Çünkü o bugün şaheserini bitirmişti.

Siyah **kalın** ciltli kitabının **sayfalarına** bakarak haykırdı: "Artık hiç kimse benden **daha iyi değildir**; Homeros veya başkası! Ben bunlara da **tepeden bakıyorum**. Sevgilim, ancak herkesten **daha iyi** şeyler yaratırsam beni seveceğini söylemişti. İşte, benden **önce** gelenlerin ve benden sonra gelecek olanların yetişemeyecekleri **bir seviyeye** çıktım. Ve yalnız kendisi için yazdığım bu kitabı ona verdiğim zaman o da benim için sakladığı kalbini verecek..."

Kitabın **sayfalarından** gözlerini ayırmayarak yürüdü. Islak çimenlere **basarak** ayağının altında ezilen menekşelere dikkat etmedi. İki tarafı mermer direkli bir kapıdan evine girdi. Ve şaheserini sevgilisine yolladı.

***

Tam sekiz sene **önceydi**. O zaman genç şairin saçları beyazlamamış, şakakları kırışmamıştı. Yüzünün derisi beyaz bir güle, dudakları kırmızı bir güle benzerdi. Ve memleketin kadınları onun şiirlerini büyük bir **hayranlık** ve **istekle** okurlardı. Bu esnada gözlerinin önüne mısraları gibi tatlı ve ince endamıyla genç şair gelirdi.

Güzelliği, insan güzelliği sınıflarını aşan bir genç kız vardı. Bu kız diğerlerine **alaycı** bir şekilde **dudak bükerti**. Genç şairi yazıları karşısında kendinden geçmeyen bu **mükemmel** kızı seviyordu...

"Sevgilim" dedi, "ince bir işçilikle yazılmış mısralarım, niçin senin kalbini heyecana getiremiyorlar? Geceye mırıldanan şarkılarım sana kendi gözlerini; gün doğuşunu anlatan şarkılarım sana dudaklarının rengini hatırlatmıyor mu? Dalgalara ait şiirlerimde dağınık saçlarının tellerine rast gelmiyor musun?"

"Belki böyle olabilir..." diye genç kız cevap verirdi, "Belki böyle olabilir, genç şair, fakat benim seni sevmem için daha başka şeyler yazabilmen lazımdır. Bana tanımadığım şeylerden, saklı güzellikler ve **gerçeklerden** bahsedebilir misin? Ve bunları herkesten daha güzel yazacak **gücü** kendinde buluyor musun? Güzel yazıyorsun ey şair, derin ve **görkemlisin**, fakat Fuzulî daha derin, Goethe daha **görkemli** değil miydi? Söyle, tutku ve çılgınlıkta Shakespeare'i, üzüntü ve ıstırapta Dante'yi geçebilir misin?"

Genç şair anlıyordu ki bu kız diğerlerine benzemiyordu. Kadınları etkileyen diğer şeylerin onun için bir **önemi** yoktu. Çünkü bu kız duygu ve düşüncelerini yönetme becerisine sahipti.

Genç şair cevap verdi: "İçimdeki yazma isteği, herkesin bana yaklaşması için **yeterliydi**. Bu isteği büyütme ihtiyacım yoktu. Lâkin ey sevgilim, görüyorum ki, bu istek senin kalbine

yaklaşamayacak kadar **güçsüzmüş**. Fakat bunu büyütme **gücü** bende var. Sana söylediklerini aratmayacak eserleri getireceğim, sevgilim. O zaman kalbini bana vereceksin..."

"Ve o zaman kalbimi sen alacaksın!"

Genç şair bir ay şehrin etrafındaki ormanları dolaştı. Orada yabankedilerinin sinsi sinsi yürüyüşü ve ürkek bir şekilde koşan karacalar sessizliğe **engel** oluyordu.

Bir ay geniş nehirlerin üzerinde kayıkla dolaştı. Orada boyalı tekneler arasında ağlarını temizleyen balıkçılar gördü. Onların türkülerini dinlendi. Gece vakti küçük balıkların ayın su üstündeki yansımada oynamalarını izledi.

Bir ay, geceleri şehrin içinde gezdi. Birbirlerinin göğsün de uyuyan çiftleri, sokaklarda **tek vücut halinde** dolaşan **sevdahları** gördü. Küçük ve koruma altına alınan sık ağaçların arasına gitti. Ay ışığının girmediği karanlık köşeli bahçeleri gözlemledi. Burada veda monologlarını dinledi. Kıskaç âşıkların **karamsarlık** dolu şikâyetlerini dinledi. Ve üç ay sonra, gümüş bir kalemle gümüş ciltli bir deflere geçirdiği şiirleri sevgilisine yolladı.

Fakat bu defter, çok üzücü bir cevapla geri geldi. Genç kız: "Heyhat, zavallı şairim" diyordu, "şiirlerin zengin ve gururlu kızların önünde diz çöktürecek kadar güzeldir. Sokakta yürüdüğün zaman kadınların pencereden sarkarak seni izleyecek ve ipek mendillerini -elbette dalgınlıkla- yere düşüreceklerdir. Fakat bütün bunlar beni sana yaklaştırmaya yeterli değildir. **Sahi** gördüğün ve yazdığın şeyler **olağanüstüdür**. Lâkin ben de seninle beraber olsaydım onları aynı şekilde görecektim değil miydin?"

Genç şair tükenmez hıçkırıklarla minderlerin üzerine uzandı. Yüzükoyun kapanarak ağlıyor, ağlıyordu. Hayatı boyunca hiç sevmemiş insanların **hayal edemeyeceği** bir acı onu boğuyordu. Sanki göğsünün içerisinde gür alevli bir meşale dolanıyordu. Kendisini tutmak istedi. Mor kadife yastıkları hırsla ısırdı. Göğsünü saran bir sesle kesik kesik: "Yazacağım sevgilim" dedi, "sana istediklerini yazacağım!"

***

Genç şair altı ay memleketin bütün filozoflarını, şairlerini dolaştı. Şehrin birinde, eskimiş cüppelerini giyen, uzun siyah sakallı, başları kel filozoflar ile tanıştı. Ona Aristoteles'ten Epikür'den veya İbni Rüş'ten bahsettiler. Gözlerinde, başka bir **âleme** bakmaktan doğan bir mahmurluk vardı. Gelip geçici eşyanın sonsuz olan hayata ve gelip geçici olan hayatın gelip geçiciliği karşısındaki görevlerini tartışıyorlardı. Böylece gerçeğe ulaşarak dünya yaşamının sıkıcı zevklerinden -belediye reisinin verdiği sorumlu olduğu ziyafete geç kalmamak için bu konuşmayı kesinceye kadar- coşkunca bahsettiler.

Diğer bir şehirde, gür beyaz kaşlı, damarlı elli meşhur biyoloji âlimleri ile tanıştı. Genç şaire karıncaların öğleden sonraki yaşayışları hakkında **teori** ve tahminlerini **içeren** yirmi muazzam ciltlik kitaplarını hediye ettiler.

Gösterişsiz bir evde sade bir masanın başına toplanan beyaz ve nazik elli, ince yüzlü, parlak ve uzun saçlı, sihirli sözler söylene şairler, - hayal güçlerinin genişlemesine yardım eden- bir kâğıt oyunu ile meşguldüler. Bu sıra ise şirden, sanattan ve özellikle estetikten bahsettiler. Ve şiire

daha fazla ilgi göstermek istediler. Önlerindeki küçük para kümesi bitince, eve tatlı bir loşluk veren ışığın ardında, derin ve **anlam yüklü** şiirlerini okudular.

Keskin kokulu portakal bahçelerinde, erguvan renkli güller arasında, ay ışığını **yansıtan** firuze yüzükler, opal taşından küpelerle dolaşan, **bütün vücudunu saran elbisesiyle** yanında sevgilileri vardı. Büyük bir gece şenliğinde Lahur şalından sarıkları, **cam gibi parlak sarı renkte** asalarıyla, gümüş bilezikli **siyahi** köleler arasında oturuyorlardı. Burada Firdevsi'yi imrendirecek ilahi **savaş anlatılarını** gülümseyerek dinleyen bıyıklı ve heybetli sulatanlar onu **hayal** içerisinde yaşattılar.

Genç şair altı ay memleketin **çok eser veren** ve **keşfedilmemiş** sanatkârları arasında seyahat etti. Köyün birinde, geniş bir çınarın altında, tepelerindeki saçları kazınmış buruşuk yüzlü ihtiyar saz şairlerini dinledi. Onlar buna öyle kahramanları mırıldandılar ki, tüm canlıları hayrete düşürecek güçteydiler. Ve öyle **güvenilir, kuvvetli** insanlardan bahsettiler ki, bir kaplan kadar güçlü, kurşun geçirmeyecek kadar dayanıklı dev vücutlu kimselerdi.

Başka bir köyde, deniz kenarında bir kayıkçı kahvesinde kısa boylu, seyrek bıyıklı bir âşık, elindeki minimini kemeçeyle bin bir türlü korkunç ve hayret verici deniz maceralarını haykırıyordu. Ve genç şairin gözünün önünde tek yelkenli bir taka ile mücadele eden, iri palalı, çıplak kollu kabadayıları anlatıyordu. **Korkulukları** olan büyük **kayıkların** mücevher ve esir yüklü tüccar gemilerini soyan gözü yılmaz korsanlar geçit resmi yapıyordu.

O, bu basit çalgıların sestten dolayı nağmelerinin duyulması gerektiğini hissediyordu. Ve genç şair altı ay memleketin bütün şehirlerini dolaştı. Orada ağlayanları ve gülenleri gördü. Büyük bir konağın geniş salonunda dans ve kahkahalar içerisinde yorulan insanları da soğukta ayaklarını avuç avuç karla ovmaya çalışan ihtiyarları da gördü.

Kucağında taşıdığı aç çocuğunu yaşatmak için sarhoş insanların arkasından koşan kadınları gördü. Yine karnında taşıdığı günahsız çocuğu öldürmek için doktorların peşinde koşan kadınlar gördü. Kardan ve rüzgârdan korunmak için başını bir dükkân kepengi altına, sırtını bir köpeğe yaslayanları gördü. Ve yine Çin ipeği örtülü yataklarda, gut hastalığı ağrılarıyla kıvranarak uyuyamayanları gördü. Aptalların **zorbalığını**, günahsızların cezalandırılmasını gördü. Erdem yokluğunu ve tutkunun gürültüsünü, **yüce makamdakilerin** kısıktırdığı ve cahillerin alkışlandığına şahit oldu. Ve tam bir buçuk sene sonra, altın bir kalemle altın ciltli bir deftere geçirdiği şiirleri sevgilisine yolladı.

***

Fakat bu defter, şairi üzecek bir cevapla geri geldi. "Hayret, ey genç şair!" diyordu, "Öyle güzel şeyler yazıyorsun ki, yüzyıllardan beri sahipsiz duran sanatkârlık tacı senin başını süslemek için herhalde acele edecektir. Ve hükümdarlar, sana ipekten yeleklerini giydirmek için ziyafet hazırlayacaklardır. Hâlbuki ben gene senden uzak kalacağım. Ey şair, felsefelerini, kuvvetli ve güzel laflarını senden önce Eflatun ve diğerleri dile getirmedi mi? Kabadayılık ve savaş destanların o kadar güçlü ki, Çin'in hiç durmadan uyuyan afyonkeşleriyle, Hint'in yıllardan beri kımıldamayan fakirlerini Priyamus'un kahraman milleti veya Rüstem'in korkusuz arkadaşları gibi coşkulu dövüşlere, şanlı yiğitliklere sürükleyebilir. Fakat bu yolda Homeros'un senden daha coşkun, Firdevsi'nin daha usta olduğunu inkâr edebilir misin? Gezdiğin yabancı yerlerin büyüleyici kokusunu ruhlarımıza benzersiz bir ustalıkla üflüyorsun, fakat şüphesiz Byron da seyahatlerini anlatırken güzellik ve ustalıkça senden daha aşağı değildi."

Ve genç şair kederli bir şekilde gözyaşlarını akıttı. Onu çok sevdiği için acısı her zamankinden daha büyüktü. Önce iki yumruğunu dişleriyle ısırды. Ayaklarının ucuyla kadife sediri parçalayarak hıçkırıyordu. Fakat biraz sonra birdenbire fırladı; susmuştu. Gözlerindeki yaş gitmiş bir parıltı gelmişti. Yavaş yavaş loş bir karanlığa dalan odaya alnından, gerilen ve birdenbire daha genişlemiş görünen alnından, beyazımtırak bir ışık yayılıyordu. Odanın aynı koyu lacivert tülle örtülmeye başlayan renkli eşyası ortasında fildişinden bir Buda heykeline benzeyen vücudu gittikçe büyüyor ve uzuyor gibiydi.

Geriye doğru atılmış başında saçları omuzlarına dökülüyordu. Bir şeyi kucaklamak ister gibi ileri ve biraz yukarı uzanan kollarıyla hilali andırıyordu. Gökyüzünün en uzak yerinden bir yıldız gibi görünen kapkaranlık bir yol uzuyordu. Siyah, gözleri kamaştırarak kadar siyah bir boşluk vardı. Bunun ortasında ince bir yol görünüyordu. Bu, kendi gözlerinden uzanan, görünmeyen yerleri dolaştıktan sonra oluşturduğu ince, keskin beyaz bir yoldu. Oraya koşmak için atıldı. Ama üzerindeki gözyaşı kurumayan yastıklara düştü.

***

Ve genç şair tam iki sene hiçbir insanın giremediği **sonsuz** kum çöllerinde dolaştı. Herkesten ve her şeyden ayrı kalarak yalnız kendisini dinlemek ve düşünmek istiyordu. **Çok çabuk unutulmuş güzellik**lerden, bir dua kadar tekrar edilmiş yeni fikirlerden neredeyse hiç bulunmayan bu çölde hiçlik ve güzellik hüküm sürüyordu: Güneşin güzelliğini saklayan bir ağaç, ne etrafı kirleten bir su, ne de üzerinde şairlerin zevzeklik edebilecekleri bir çiçek görülüyordu.

Ve işte burası güzeldi. Çünkü burada yalnız güneş, ay ve kum vardı. Bir de rüzgâr. Bunlar büyük, güzel ve **belirgindi**. Ne bir bitkideki karmaşık ve anlaşılmaz değişimler ne de bir hayvanın vahşi yaşamı vardı burada. Yalnızca insan ruhunun en çok susadığı ve muhtaç olduğu bir **açıklık** vardı. Bunu şairin vücudundan başka hiçbir şey bozamıyordu.

Bu açıklık, korkunç bir karışıklığı görme gücünden mahrum olan gözlerimizdeki **yansımaları** da olabiliyordu. Buna rağmen herhangi çelimsiz bir **insanın** merakı kafalarımız da sıraladığımız sorguları tekrar etmiyorlardı. Ve o, zihni hiçbir sorgu engeline takılmadan düşünebiliyordu. İşte böylece bu mutlak güzelliğin içinde durdu. Geceleri ayın ışığı altında insana kımıldıyormuş gibi gelen kumlara yüzükoyun yatarak başını bu minimini zerrelere gömüyordu. Onlar, her nefes alışında ağzına, burnuna dolmak isterlerken, o gözlerini içine çevirerek kendine bakıyordu. Anlıyordu ki yazılacak şeyler, güzel ve hakiki şeyler yalnız orada vardı.

Fakat o burada maddi kederlerin en acılarını tattı. Çünkü gündüz çölde hava, bir maden eritme ocağı kadar sıcak olurdu. Derisini yakacak kadar sıcak olurdu. Güneşten su gibi akan sıcaklık sırtını yakardı. Ensesinden geçen sıcaklığı beyinde hissedirdi. Ara sıra bir hurma ağacı aramak ve su tulumunu doldurmak için çölün kimsesizliğinden ayrılırdı -ne de olsa o da bir insandı ve yaşamaya mecburdu-. Bu sırada ayaklarının altından kımıldayan, kayan ve çöken bir zemin hissedirdi. Ve bazen dizleri dermansızlıktan kırılarak bu dikenli yatağa uzanırdı. Midesi ve beyni arasındaki zıt emirlerin feci mücadelesine şahit olurdu.

Bunların bağırmaclarını susturduktan sonra yine çöle dönmeye acele ederdi. Hiçbir zaman susmayı bilmeyen kalbi hemen her gün sevgilisini, evini, bütün bıraktığı yerleri yavaş ve keskin bir sesle fisıldardı. O, göğsünü içinde büyük bir acı hissedirdi.

Fakat iki sene sonra, sertleşen ve kararan bir deri, gözlerinin kenarında derinleşen çizgilerle burayı terk etti. İşte o zaman büyüklük ve güzelliği, acıyı ve hasreti öğrenmiş oldu. Ve genç şair iki sene engin denizlerin ve kuzeyin buz alanlarını dolaştı. Deniz, işte bu da muazzam ve nefis bir şeydi. Kendisini gezdiren geminin güvertesine uzanarak uzaklara, ta uzaklara bakar ve engin sulardan başka hiçbir şey görmezdi.

Çöl ve deniz hemen hemen aynı şeylerdi: Her ikisinde de aynı büyüklük, aynı ağırbaşlı sessizlik veya aynı heybetli ve derin bağırma vardı. Denizde de, küçük, minimini, sinirlendirici ayrıntılar yoktu. İnsan orada yalnız renkten renge giren su damlaları ve birbirlerinin içine giren olağanüstü dalgalar görebilirdi. Sonra bitmez tükenmez bir genişlikle karanlık ve sıkı bir derinlik görünürdü. Ve bütün bunlar onu anlamsız bir araştırmaya değil, düşünmeye sevk eder erdi.

Ve sonra buz çölleri vardı. Beyaz, temiz, günlerce uzanan bu yerlerde, gösterişsiz bir kibarlık ve incelik vardı. Sade, **süssüz**, fakat güzel ve tatlı olmanın sırrını ancak bu şekilsiz kar tepeleri keşfedebilmişlerdi. Her şeyi hayattan uzaklaştıran, hiçbir zaman yenilmeyen dehşetli bir güçleri olduğu halde, alçakgönüllü ve kibardılar. Ne gururdan doğan bir süs, ne kendini beğenmeyi gösteren bir ses vardı. Genç şair fırtınalı denizlerden, soğuk buz sahralarından ayrılırken, dünya **sınırlarını** aşan bir genişlik ve derinlik içinde **temiz** kalplere **özgü** bir kibarlığı alçakgönüllülükle taşıyordu.

Ve genç şair iki sene dünyayı rastgele dolaştı. Bu sefer gördüğü şeyler onu hayrete düşürüyordu. Hâlbuki değişen sadece kendi görüşüydü. Önceden **erdem** diye baktığı şeylerin birer yöntem ve gösterişten ibret olduğunu ve asıl iyiliğin yalnız ahlak tartışmalarında veya akıllı nasihatlerde rastlanabildiğini anladı. Namuslu olabilmek için başkalarının namusuna laf atmanın, kirlenmeden yükselebilmek için masumları ezmenin yeterli olduğunu ve buna benzer birçok şeyleri gördükçe şaşkınlığı artıyordu. Fakat o, böylece ahmaklık ve aciz isimli **varlıklarla**, bunların çocukları, küstahlık ve **ikiyüzlülük** adlı iki zavallıyı tanımış oldu.

Ve ayrılırken kalbinde yalnız ufuksuz bir merhamet, **umutsuzluk** ve anlamsız bir **acıma** duygusu hissetti... Genç şair şaheserini yazmak için çıktığı bu seyahatten döndüğünde kendini çok güçlü hissediyordu. Çünkü o yazma gücüne yeni erişmişti.

Üç ay büyük bir özenle şaheserinin sayfalarını yazdı. Büyük bir coşkuyla yazılan eser sevinci, üzüntüyü satırlar arasında coşkunca sunuyordu. Ve o bu satırlardaki fikre – ince ince işlediği kelimeleri- tecrübelerinden yola çıkarak yazdı.

Yazısını en iyi şekilde yazabilmek için yazdığı süre boyunca dışarı çıkmadı. Siyah bir kalem ve siyah kalın ciltli bir deftere yazdığı şiirlerini sevgilisine yolladı.

***

Bu sefer genç kız büyük bir gurur ve mutluluk içerisinde geldi. Boynuna atılarak onu öptükten sonra böyle haykırdı: "Genç şair, genç şair, ey benim sevgilim! Artık seni hiç kimse aşamayacak. Sen en yüce makamları **imrendirecek** şeyler yazdın. Güneş, gökyüzü ve mevsimlerden daha cana yakınsın. Ve sen bunları yalnız benim için yaptın.

Ey genç şair, ey benim sevgilim! Artık hiçbir kadının benimle bir olmadığını hissediyorum. Artık Leylâ benim yanımda minimini ve Jülyet pek zavallıdır. Ben Beatrice'ye bile gururla bakıyorum. Bundan sonra Süleyman'ın sevgilileri de benimle boy ölçüşemeyeceklerdir. Sonsuzluğa senin kolların arasında süzüleceğim sevgilim. Yüksekte, en yüksekte uçacağız.

Ey sevgilim, yalnız benim sevgilim! Şimdiye kadar gururun esiri olan, seninle beraber olmak için çırpınan kalbim seninle konuşmak için can atıyor.

“Mademki uzun seneler hasreti içimizde saklıyoruz, gel birbirimizin olalım. Sen bana aşkının sonsuzluğunu ve güzelliğini anlat. Gel, beni kollarının arasında sık.” Fakat genç şair onu kollarının arasında sıkmadı çünkü hiçbir şey işitmemişti. O sedirin üstünde sevgilisinin karıştırdığı şahesere bakarak satırları okumaya başlamıştı.

Satırlar o kadar güzeldi ki sevgilisinin: “Beni işitmedin mi şair!” diye bağırdığını bile duymadı. Ancak genç kız onu omuzlarından tutunca kendine geldi. Kızın gözleri aşkın hırsına bürünmüştü. Dudakları titreyerek tekrar etti: “Beni dinlemedin mi şair? Sana söylediklerimi duymadın mı?”. Şair, “Ne söyledin sevgilim?” diye cevap verdi. “Beni affet, biliyorum ki düzeltilmesi mümkün olmayan bir şey yaptım. Ama bunun sebebi senin için yazdıklarımın yine senin güzelliğine benzemesiydi. Aşkın güzelliğinden bahseden satırlarım, seni dinlemekten alıkoydu. Tekrar et sevgilim, söylediklerini benim için tekrar et.”

Genç kız biraz düşündü. Yüzü beyaz, bir kuğunun tüyleri kadar beyaz olmuştu. Başını ağır ağır kaldırarak sordu: “Hiç, hiçbir şey duymadın mı?”, “Hiçbir şey sevgilim fakat tekrar et!”. O zaman boğuk ve **üzüntüsünü** örtmek isteyen bir sesle tekrar başladı: “Kitabını okudum genç şair. Harikuladeliklerle ve insanı sarsan güzelliklerle doluydu. Ve senin herkes gibi olmadığını haykırıyordu. Senden daha fazla uzak kalmak istemem ey şair!” Burada dudaklarını üzüntülü bir gülüşle ısırды. Gözlerini donuk bir biçimde şaire dikildi.

O bir kadın, baştan aşağı bir kadındı. Dişlerini sıktı ve keskin bir sesle: “Yalnız...” dedi, “Yalnız bu kitap zekânı ve gücünü bana gösterdikten sonra önemsiz kalıyor... Ve görüyorum ki o seni hemen hemen benim kadar ilgilendirecek. Hiç buna imkân var mı şair? Senin kafanda, ruhunda, hatta en ufak bir hücrende bile benden başkasının yer almasına dayanabilir miyim? Şu hâlde büsbütün senin olmam için bu engelin ortadan kalkması lazım. Senin benim için yazdığım bu kitabı yine benim için yok etmekte tereddüt etmeyeceğini biliyorum. Hatta bunu ben yapacağım.”

Genç şairin elinden aldığı eseri ocağa fırlattı. Genç şair tarafından her yerden duyulan, kulakları çınlatan büyük bir haykırış duyuldu.

Ocağın içindeki kitabı almak için koştu. Genç kız daha önce koşarak ocağın önünde durdu. Ona engel oldu. Hırçın bir sesle: “Çekil!” dedi. Bu zamana kadar ki tatlılığı ve çekingenliği giderek yerini hırçın bir üzüntü aldı. “Çekil!” diye haykırdı ama sevgilisi çekilmedi.

O zaman aralarında korkunç bir mücadele başladı. Hırslı soluk almalar, şiddetle çarpan kalpler ve duvarlarda kanlı saç tutamları vardı. Tüm bunlara rağmen genç kız ocağın başından ayrılmıyordu. Genç kızın boğazını elleriyle sardı. Kızın gözleri hareketsiz kalıncaya kadar sıktı.

Sonra kolları yavaş yavaş gevşeyen vücudu kendini ocağın kenarına bıraktı. Eğilerek kalın kaplı defteri ocaktan aldı. Şeklini kaybeden bu cildi açtığı zaman yere bir avuç mavimtırak kül döküldü... Ve bunu gören şair oraya, boylu boyunca yatan ölünün üstüne -bir kadının elinden kurtaramadığı şaheseriyle beraber-cansız yıkılıverdi...

SONUÇ VE TARTIŞMA

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde materyal kullanımı önemli bir unsurdur. Dört temel dil becerisi içerisinde öğrenim sürecini kolaylaştırmak ve etkin kılmak amacıyla materyal kullanımı sürece dâhil edilmektedir. Bu açıdan okuma, bellek aracılığıyla yazılı ve basılı sembollerin daha önce edinilmiş bilgilerden hareketle anlamlandırma sürecini kapsayarak, yabancı dil öğretiminde okuma becerisinin artan gerekliliğiyle birlikte yabancı dil öğretimindeki okuma sürecinde, daha küçük parçalara daha fazla yoğunlaşma gerektiğini çünkü anlamlandırma sürecinin zihinde birçok işlemde geçtiğini belirtmekle birlikte kullanılacak olan okuma materyallerinin öğretmen tarafından niteliğe uygun olarak seçilmesi gerekmektedir (Er, 2005). Ders içerisinde tüm becerileri harekete geçiren bütüncül yapıdan hareketle okuma becerisi, bireyin öğrendiği dili anlamlandırması bağlamında önemlidir. Okuduğunu anlayan ve anlamlandıran birey zihinsel açıdan öğrenme sürecini geliştirmektedir.

Öğretim sürecinde okuma materyallerin kullanımı öğrencinin dilbilgisi ve kavram hazinelerinin gelişmesinde bilişsel anlamda öğrenen bireyi desteklemektedir. Bu beceri, dilbilgisini ve kelime dağarcığını geliştirerek anlama becerisini kuvvetlendirmektedir. Metin aracılığıyla kültürel bilginin ve düşünme becerisinin gelişmesinde önemli katkıları bulunmaktadır.

Öğretmenler okuma becerisinin gelişimi açısından nitelikli eserlerle öğrenciyi buluşturması gerekmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanı çerçevesinde dilden doğan edebi eserleri öğretim sürecine dâhil etmek, o dilin kültürünü ve edebi birikimini yansıtmada önemlidir. Bu kapsamda Türk Edebiyatı içerisinde yer alan nitelikli eserleri öğrenci ile buluşturma sürecinde uyarlama eser çalışmaları yer almaktadır.

Bu söylemlerden hareketle araştırmanın amacı uyarlama eser temelinde Sabahattin Ali'nin Kurtarılamayan Şaheser ve Kırlangıçlar başlıklı öykülerini Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni çerçevesinde B2 seviyeye uygun olarak sadeleştirmeyi kapsamaktadır. Bulgular kapsamında sadeleştirilmiş metin içerikleri sunulmakla birlikte metinlerin özgün hallerine çalışmanın sonunda yer verilmektedir. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni çerçevesinde ilk olarak okuma becerisi kapsamında incelemeler yapılmıştır. Bu açıdan Avrupa Konseyi tarafından oluşturulan, dil öğrenen bireylerin ve öğreticilerin ortak bir dil çerçevesinde anlaşmasını hedefleyerek dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini ayrıntılı bir biçimde tanımlayan bütüncül bir yapıdır.

Avrupa Ortak Başvuru Metni, temelinde çok dillilik ve kültürel unsuları içerisinde kapsayarak eylem odaklı bir yaklaşımı temel alan ders çizelgeleri, program geliştirme ve uygulama süreçleri, sınav ölçme ve değerlendirmeye birlikte ders kitabı içeriklerine bütünleyici bir bakış akışı sağlamakla birlikte Avrupa parlamentosu tarafından amaçlanan dil politikası amaç ve açıklamaları, bildirişimsel yeti kapsamında açıklamalar ve son olarak beceri ve yeti kapsamında dil düzeylerine uygun ortak ölçütleri içermektedir (Yücel, 2006). Yabancı dil öğretim sürecinde etkin bir yeri olan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, öğretim süreci içerisinde dil becerilerini içerisine almaktadır. Ele aldığı bu becerilerden yola çıkarak, öğretimin etkili bir biçimde ilerlemesini amaçlamakla birlikte, hedef dil içerisinde öğrenme sürecini etkin kılmayı

amaçlamaktadır. Bu açıdan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, yabancı dil öğretiminde dil düzeylerini içerisinde barındıran, temelinde üç dil düzeyini barındırmakla birlikte her düzey iki alt düzeyini kapsayarak çeşitli yetkinlikleri öğrenen bireylere kazandırmayı amaçlamaktadır (İşisağ, 2008).

Bu kapsamda Kırlangıçlar adlı öykü içerisinde noktalama işaretleri ve bağlaçlarla birleştirilen cümleler ayrılmıştır. Cümlelerin yüklemeleri anlamsal boyut korunarak yeniden düzenlenmiş olup her cümle içerisinde böyle bir değişikliğe gidilmemiştir. Öykü içerisinde yer alan kalıp sözler eğer cümle içerisinden anlamı çıkarılabilecek düzeyde, seviyeye uygunsa değiştirilme yapılmamış olup B2 seviyesinin üstünde olan ifadelerde değişikliğe gidilmiştir. Öykü içerisinde nidalar ve seslenmeler gibi dile özgü kalıplar olabildiğince korunmuş olup eksiltili cümleler uygun yüklem yapılarıyla tamamlanmıştır.

Metin içerisinde yer alan "hafif hafif", "hıştırdamak" gibi ikileme ve yansıma ifadeler değiştirilmemiştir. Bununla birlikte "...lafları daha derinleştirdiler..." ifadesi yerine "...sohbetleri keyifli bir hal aldı..." ifadesi getirilmiştir. "Tasdik etmek" ifadesi değiştirilmiş ve yerine "onaylamak" fiili getirilmiştir. "Adam akıllı" biçiminde ifade edilen kalıp söz cümle anlamına uygun olarak "tamamen" şeklinde yeniden düzenlenmiştir. "...gözlerinin içi buğulandı..." yerine "...gözleri yaşla doldu..." ifadesi getirilmiştir. "Muhabbeti kaynatmak" ifadesi yerine "Sohbetin sıcak atmosferi onları içine çekti." biçiminde yeniden düzenlenmiştir. Cümle içerisinde birçok yerde tekrara düşen, cümle başında sıklıkla kullanılan "ve" bağlacı zaman zaman bazı cümlelerden kaldırılmıştır.

Bununla birlikte Kurtarılamayan Şaheser başlıklı öykü içerisinde de sadeleştirilme çalışması yapılmıştır. Bu öykü Kırlangıçlar adlı öyküden daha uzun olmakla birlikte bütün açısından anlamı bilinmeyen söz ve sözcük grupları çoğunlukla yer almaktadır. Anlamca uzun olan, noktalama işareti ve bağlaçlar aracılığıyla birleştirilen cümleler ayrılmıştır. Eksiltili cümleler uygun yüklem yapılarıyla tamamlanmıştır. Zaman zaman cümle yapıları ve yüklemeleri anlama uygun bir biçimde yeniden düzenlenmiştir. Öykü içerisinde değiştirilmeyen seviye bakımından uygun bulunan cümle ve ifadeler de yer almaktadır.

Öykü içerisinde yer alan "meşin" sözcüğü "kalın cilt" olarak cümle içerisine yeniden kazandırılmıştır. "ışıl ışıl" gibi öykü içerisinde yer alan ikilemeler anlam bütünlüğü bakımından değiştirilmemiştir. Metin içerisinde sıklıkla kullanılan "sahife" ifadesi "sayfa" sözcüğü ile değiştirilmiştir. Yine metin içerisinde sıklıkla kullanılan "evvel" ifadesi "önce" kelimesi ile değiştirilmiştir. Uzun ve karmaşık betimlemelere sahip cümleler seviyeye uygun bir biçimde, anlam korunarak, yeniden kaleme alınmıştır. Özgün metinde "Fakat bu defter, zehirli dikenlerle yazılmış gibi acı satırları taşıyan bir cevapla geri geldi." cümlesi sadeleştirilmiş metin içerisinde "Fakat bu defter, çok üzücü bir cevapla geri geldi." biçiminde yeniden ele alınmıştır. "Tahayyül etmek" ifadesi "hayal etmek" ifadesi ile değiştirilmiştir.

Burada verilen örnekler gibi birçok sözcük ve sözcük grubu, kalıp sözcükler, ikilemeler ve cümle içerisinde kullanılan deyim ve özdeyişler cümle anlamındaki bütünlük korunarak sadeleştirilmiştir.

Bu açıdan ele alınan metinler çerçevesinde okuyucuyu edebi açıdan besleyen ve anlamasını kolaylaştıran bir uyarlama sürecinin ele alındığını belirtmek mümkündür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecinde uyarlama metin kullanmada, temel seviyelerden itibaren hedef dili öğrenen bireylere dile özgü edebi metnin sunulması uzun ve zor gelmekle birlikte, metin

içerisinde öğrencinin anlamını bilmediği dil yapıları, mecazlı anlatımlar ve çeşitli dilsel gönderimleri barındırarak öğrencinin bu konudaki kaygısını azaltmak adına öğretim süreci içerisinde seviyeye uygun uyarlama metinleri kullanmak faydalı olacaktır (Sedîqi, 2023). Buradan yola çıkarak temelde yapılan sadeleştirme çalışmasında B2 seviye öğrencilerin okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ele alınan öyküler, özgün halleri ile yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde belirlenen seviyeye uygun değildir. Öyküler, özgün halleri ile B2 seviye içerisinde ders materyali olarak kullanımı öğrencinin anlama düzeyine uygun olmadığından ötürü süreci zorlaştıracak, okuma ve anlama sürecinde öğrenen bireyde isteksizlik yaratacaktır.

Bu açıdan ele alınan metinler Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni B2 okuma kazanımları dikkate alınarak sadeleştirilmiştir. Sadeleştirilme işlemi sezgisel yaklaşım temel alınarak tamamlanmıştır. Yapılan işlemlerde seviyeye uygun görülmeyen mecazlı anlatımlar, kalıp sözler ve kelimeler anlam bütünlüğünün bozulmamasına dikkat ederek yeniden oluşturulmuştur. Edebi eserleri sadeleştirme süreci temel olarak özgün bir metni hedef kitleye uygun bir hale getirmeyi kapsamakla birlikte sezgisel yaklaşımla yapılan sadeleştirme yöntemi, öğreticinin tecrübesinden hareketle sürecin yönetildiği, dil bilgisel bir sınıflandırmaya başvurmadan yazarın kendi öznel birikimiyle yeniden düzenlenen metinlerdir (Allen, 2009). Metinlerin dil öğretim sürecinde öğrencilerin seviyelerine uygun bir hale getirilmesi sırasında kullanılan bir yöntemdir. Belirli bir dil bilgisi kurallar dizisine bağlı kalmadan sadeleştirme işlemi yapan kişinin bilgi ve birikiminden yola çıkılarak düzenlenir.

Bu açıdan ele alınan öykülerin sadeleştirilmesi sürecinde sezgisel yaklaşım temelinde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde yer alan B2 seviye okuma kazanımları dikkate alınmıştır. Genel anlamda, bağımsız bir şekilde okuma yapma, geniş bir aktif okuma kelime birikimine sahip olmakla birlikte genellikle bağımsız okuma yapabilme, uzun ve karmaşık metinleri tarayabilme, bilgi ve görüş kapsamında metni anlamlandırabilme ve bağımsız okuma yapma becerileri çerçevesinde sadeleştirme işlemi temel alınmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde okuma becerisinin kazandırılması aynı zamanda anlama becerisinin gelişmesini sağlamakla birlikte okuma becerisiyle birlikte dinleme, konuşma ve yazma becerileri metni şekillendirerek bu alanda üretilen kaynakların etkin bir biçimde kullanılmasını amaçlamaktadır (Güleç, 2019). Seviyeye uyum bir biçimde okuma becerisini geliştirmek amacıyla kullanılan uyarlama eserler, öğrencinin dil öğretim sürecini kolaylaştırmayı hedeflemektedir. Bu açıdan özgün metinlerin sadeleşmesi yolunda karmaşık dil bilgisel yapılarının yoğunluğu azaltılarak hedef kitlenin seviyesine uygun yeniden düzenlenmiş metinleri içermektedir.

Araştırma kapsamında öğrencinin dil seviyesine uygun olarak dil bilgisel yapılar ve kelime dağarcığı ile uygun bir biçimde sadeleştirilmiş metinler sunulmaktadır. Öğretim sürecinde öğrenen bireyin zorluk yaşamaması adına temelinde, kısa cümleler ve basit fiil yapılarını içermektedir. Çalışma içerisinde yer alan sadeleştirilmiş metinler B2 seviyesi çerçevesinde ele alınmıştır. Metinlerin edebi kimliği korunarak sadeleştirme süreci gerçekleştirilmiştir. Ders öğretim sürecinde dil becerilerinin gelişmesi kapsamında öğrencinin anlama becerisini geliştirmeyi hedefleyen bu süreçte okuma stratejilerini geliştirmesine katkı sağlayabilmektedir. Bu açıdan öğretim sürecinde okuma metinlerinin kullanımı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında dilin doğal kullanımlarını hedef kitleye uygun olarak öğretim sürecine dâhil etmeyi amaçlamaktadır. Hem dilin hem de kültürün yaygınlaşmasında önemli bir yeri olan okuma metinleri, kendisiyle birlikte diğer becerileri de kapsamaktadır.

Araştırmanın sonuçları kapsamında aşağıda yer alan öneriler sunulmuştur:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında Sabahattin Ali'nin külliyatının tamamı sadeleştirme yöntemi ile düzenlenerek alana katkı sağlayabilir.
- Uyarlama eser çerçevesinde sezgisel yaklaşım kapsamında alan içerisinde daha fazla çalışma yapılabilir.
- Öyküler içerisinde geçen seviyeye uygun olmayan, anlamı bilinmeyen kelimeler ile sözlük oluşturulabilir. Bu sözlük Sabahattin Ali'nin külliyatını kapsayabilir.
- Elde edilen sadeleştirilmiş metin aracılığıyla ders öğretim sürecinde kullanılabilen geçiş etkinlikleri hazırlanabilir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ş. (2009). Edebi metin ve özellikleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 39(Özel Sayı), 187-200.
- Alpar, M. (2013). Yabancı dil öğretiminde kültürel unsurların önemi. *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 9(1), 95-106. <http://www.jlls.org/vol9no1/95106.pdf>
- Allen, D. (2009). A study of the role of relative clauses in the simplification of news texts for learners of English. *System*, 37(2), 585-599.
- Asaroğlu, M. E. (2023). *Ahmet Ümit'in "Masal Masal İçinde" adlı eserinin yabancılara Türkçe öğretiminde B1 düzeyine uyarlanması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Balkır, G. (2024). "Dil felsefesinde gerçeklik dil ilişkisi", 9. *Uluslararası CEO İletişim, Ekonomi, Organizasyon ve Sosyal Bilimler Kongresi*, ed. L. Bruçaj & L. Walambuka (Bursa: NCM Publishing House, 2024), 615-620.
- Börekçi, M. (2009). Dil-edebiyat ilişkisi bağlamında Arif Nihat Asya'nın Türkçesi: Destanca, Divanca ve Hakanca. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 25, 27-39.
- Bulut, T. (2017). Yabancı dilin öğretilmesinde edebiyatın önemi. *Aydın Türklük Bilgisi*, 3(1), 1-9.
- Çakır, M. (1990). Yabancı dil öğretiminde edebiyatın yeri: Metin okuma ve inceleme dersi için öneriler. *Kurgu*, 8(2), 576-582.
- Değirmencioğlu, S. (2009). Anadilinin gelişimsel ve toplumsal işlevleri. *Anadilde Eğitim Sempozyumu*, 30-31.
- Demir, E. (2024). Sosyolojik bir inceleme: Dil, kültür ve uygarlık hakkında görüşleriyle Ziya Gökalp. *Gazi Türkiyat*, 34, 227-239. 10.34189/gtd.34.013
- Duman, G. B. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal geliştirme ve materyallerin etkin kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1-8. <https://doi.org/10.16916/aded.16003>
- Durmuş, M. (2013). Metin değiştirimin dilbilimsel süreçleri üzerine. *International Journal of Social Science*, 6(4), 391-408. <https://doi.org/10.9761/JASSS1077>
- Er, A. (2005). Yabancı dil öğretiminde "okuma". *Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 208-218.
- Erteç Babaç, E. & Yıldız, G. (2018). Dil gelişiminde müziğin yeri. *Fine Arts (NWSAFA)*, 13(3), 10-22. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.1.D0211>
- Gül, F. & Soysal, B. (2009). Dil ve düşünce ilişkisi üzerine. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 13, 65-76.
- Güleç, E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki okuma metinlerinin incelenmesi: Gazi Tömer örneği. *BAYTEREK Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 115-139.
- Günday, R. & Aycan, A. (2018). Yabancı dil öğreniminde kültürlerarası iletişim becerisi edinimi. *International Journal of Languages Education and Teaching*, 6(3), 533-545. 10.18298/ijlet.3100

- İpek, İ. (2019). Sosyolojik bağlamda kültür-dil ilişkisinin uluslaşma sürecindeki etkisi. *Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 3(2), 73-80.
- İşcan, A. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 29-36.
- İşsağ, K. U. (2008). *Sözlü iletişim becerilerinin gelişmesinde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni uygulamalarının başarıya, tutuma ve kalıcılığa etkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Karadaban, A., Kaplan, C., Özek, Ö., Çaksu, C., Aküzüm, F. & Aydın, M. (2023). Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 9(67), 2666-2670. <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.67567>
- Konig, G. Ç. (1991). Toplumdilbilim açısından dil ve türleri. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 2, 59-70.
- Medni, B. (2010). *Arapça öğretiminde edebi materyallerin kullanımı* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage
- Miyanyedi, E. & Osmanbegović-Bakšić, S. (2018). Yabancılar Türkçe öğretiminde okuma becerisinin geliştirilmesinde gazetenin yeri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(76), 461-479.
- Özcan, H. Z. & Batur, Z. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir metin uyarlama örneği: Köroğlu destanı. *Folklor Akademi Dergisi*, 4(2), 227-251.
- Özdemir, E. (2009). *Yabancılar Türkçe öğretiminde edebi materyallerin kullanımı*. 1st International Symposium on Sustainable Development, 9-10.
- Ünal, D. Ç. (2005). Yabancı dil öğretiminde edebi metinler: Yenilikçi yaklaşımlara geçiş süreci ve gerekçeleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, (203-2012).
- Soyer, S. (2016). Yabancı dil öğretiminde edebiyatın yeri ve dil becerilerinin gelişimine katkısı. *EKEV Akademi Dergisi*, 20(67), 303-314.
- Sedîqi, M. S. (2023). *Farklı dildeki edebi eserlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı: "Gülzar ve Ayna" eserinin Türkçe B1 seviyeye uyarlanması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ordu Üniversitesi.
- Şimşek, P. (2017). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde temel materyaller: Okuma metinleri ve okuma kitapları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(8), 211-225.
- Takkaç, M. (2010). Yabancı dil öğretiminde temel becerilerin geliştirilmesi için edebiyat metinlerinin kullanımı. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 8, 43-50.
- Temizyürek, F. & Birinci, F. G. (2016). Yabancı dil öğretiminde otantik materyal kullanımı. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 54-62. [10.14686/buefad.v5i1.5000158999](https://doi.org/10.14686/buefad.v5i1.5000158999)
- Toker, A. (2022). Sosyal bilimlerde nitel veri analizi için bir kılavuz. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 55(1), s.Ö319-Ö345. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1112493>
- Tosun, C. (2005). Dil zenginliği, yozlaşma ve Türkçe. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(2), 136-154.
- Yazoğlu, R. (2005). Dil-kültür ilişkisi. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 2(5), 123-143.
- Yıldız, M. (2012). Farabi'de dil-mantık ve kültür ilişkisi. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 93-120.
- Yücel, M. S. (2006). Avrupa Ortak Başvuru Metni-Avrupa Dil Portföyü eleştirel bir yaklaşım. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 110-122.

Extended Abstract

The Adaptation of Sabahattin Ali's Stories "The Unrescuable Masterpiece" And "The Swallows" For B2 Language Proficiency Level

Language, which is a structure specific to societies, is a structure that is open to transformation by forming itself through symbols and sounds in oral and written form in the context of expressing individuals' feelings and thoughts, transferring information, socializing in the social field and reflecting their culture.

Language reflects the cultural accumulation of the society in which it is spoken. Social change, cultural transformations and technological developments are important for the continuity of the language. Literary works produced from the language in the process should be systematically included in teaching.

In this context, the study will address the process of text adaptation within the framework of reading skills in teaching Turkish as a foreign language. It is aimed to simplify Sabahattin Ali's stories titled "The Unrecoverable Masterpiece" and "The Swallows" in his storybook "Değirmen" in accordance with the B2 level. For the relevant process, the reading skill acquisitions in the Common European Framework of Reference for Languages led the study.

The research was based on the research problem "How is the adaptation of Sabahattin Ali's stories titled 'The Unrecoverable Masterpiece' and 'The Swallows' within the framework of B1 level reading skills in the process of teaching Turkish as a foreign language and their use in the classroom?".

The method of the research is the qualitative research method, which is frequently used in the field of social sciences. Qualitative research methods play an important role in the process of human beings, who exist in interaction, making sense of themselves and their environment. In this respect, qualitative research is a process that evaluates and interprets the meanings that people attribute to phenomena in many ways by focusing on meaning, which includes an interpretive perspective (Toker, 2022).

Although the universe of the research is Sabahattin Ali's story books, the sample consists of the story book called Değirmen, which was published in its 33rd edition in 2018. In this context, the limitation of the research is that not all of Sabahattin Ali's short story, novel and poetry books are covered.

In the study's findings, the sentences combined with punctuation marks and conjunctions in the story titled Kırlangıçlar were separated. The predicates of the sentences were reorganized by preserving the semantic dimension. Such a change was not made for every sentence. Among the phrases in the sentences, the ones appropriate for the level were kept in place. The words above the level were replaced with expressions suitable for the level by preserving the textual meaning. Language-specific phrases in the text, such as nidas and calls, were preserved. Sentences with omissions were completed with appropriate predicate structures.

The text titled "Unrecoverable Masterpiece" is longer than the text "The Swallows". Long sentences in the text, which are long in meaning and combined with punctuation marks and

conjunctions, have been simplified. Sentences with omissions are completed with appropriate predicate structures. Some sentence patterns and predicates have been changed depending on the meaning.

In both texts, the words, phrases, phraseology, doublings, idioms and aphorisms that are specific to the language were identified and the appropriate ones were preserved. Based on the simplified texts, the texts were simplified without disturbing the basic structures of the stories, maintaining the integrity of meaning and based on meaning shift.

The simplified texts were simplified by taking into account the Common European Framework of Reference for Languages B2 level reading outcomes. This process was based on a heuristic approach. In the process, figurative expressions, phrases and words that were not deemed appropriate for the level were rearranged to preserve the integrity of meaning. Although the process of simplifying literary works basically involves making an original text suitable for the target audience, the simplification method with the intuitive approach is the texts in which the process is managed based on the experience of the instructor and reorganized with the author's own subjective knowledge without resorting to a grammatical classification (Allen, 2009).

The simplification process is based on the Common European Framework of Reference for Languages, which includes the skills of independent reading, having a wide range of active reading vocabulary, reading independently, scanning long and complex texts, making sense of the text within the scope of knowledge and opinion, and reading independently.

In accordance with the language level of the learner, grammatical structures and vocabulary and simplified texts are presented in an appropriate way. In order to prevent the learner from experiencing difficulties in the teaching process, it contains short sentences and simple verb structures. The simplified texts in the study are handled within the framework of B2 level. The simplification process was carried out by preserving the literary identity of the texts.

In this respect, the use of reading texts in the teaching process aims to include the natural uses of language in the teaching process in the field of teaching Turkish as a foreign language in accordance with the target audience. Reading texts, which have an important place in the dissemination of both language and culture, cover other skills as well.

Within the scope of the results of the research, the following suggestions are presented: In the field of teaching Turkish as a foreign language, Sabahattin Ali's entire corpus can be edited with the simplification method and contribute to the field. Within the framework of the adaptation work, more studies can be conducted in the field within the scope of the heuristic approach. A dictionary can be created with words that are not suitable for the level and whose meaning is unknown in the stories. This dictionary can cover Sabahattin Ali's corpus.

EKLER

EK-1

KIRLANGIÇLAR - Özgün Metin

Şehrin kıyısında, ufacık bir derenin kenarında, dalları suya sarkan ihtiyar bir söğüt ağacı vardır. İlbaharın başlangıçlarında bu söğüdün dallarına bir dişi kırlangıç gelip kondu; derenin bir başından bir başına yıldırım gibi uçan, beyaz göğüslerini suya dokundurarak şeffaf kanatlı küçük böcekleri yakalayan diğer kırlangıçlara bakmaya başladı. Başını hafif hafif sallıyordu. Derin düşüncelere daldığı belliydi.

Söğüdün dalları hışırdadı. Bir erkek kırlangıç geldi, dişinin karşısındaki dala kondu.

Kırlangıçlar arasında pek teklif yoktur. Uzun uzadıya takdim filan edilmeden konuşmaya başladılar ve pek az sonra da ahbap oldular.

Evvela havadan, sudan bahsedildi. (İki kişi birbirlerini yeni tanıdıkları zaman havadan sudan bahsetmek âdettir.) Fakat biraz sonra erkek bir iki dal ileri geldi, dişi daha az çekingen bir hal aldı.

Muhabbeti kaynattılar.

"Olur ya!" demeyin, iki kırlangıcın ilkbaharda, herkes dört tarafa koşup çalışırken bir söğüt dalında oturup yarenlik etmeleri gündelik işlerden değildir.

Bizim kırlangıçların ikisi de antika mahluklardı, yani öteki kırlangıçlara benzemiyorlardı. (Başkalarına benzemeyenlere antika derler.) Evvela dişi kırlangıç lafı derin tarafından açtı:

"Siz hiç çalışmıyorsunuz?"

Başka bir kırlangıç olsaydı hemen: "Ya siz neden burada oturuyorsunuz?" diye ikinci bir sorguya kalkıştırdı. Fakat bizimki derin derin içini çekti ve sustu.

Ve dişi onun söylediği şeyleri anlıyormuş gibi başını salladı ve gözlerini aşağıda şıprırtıyla akan suya dikti.

Bir müddet daha sustular. Erkek birdenbire gözlerini dişiye dikerek söze başladı:

"Bakınız şunlara..." Ve aşağıda birbirini çaprazlayarak uçan ve dokuma tezgâhının mekiklerine benzeyen kırlangıçları gösterdi. "Bakınız şunlara... Sabah akşam demeden, yaz kış demeden çalışıyorlar. Ben bunlara çok kere sordum: Neden böyle durmadan uğraşıyorsunuz, dedim, cevap vermediler. Omuzlarını silkip yanımdan uzaklaştılar."

Dişi:

"Birbirimize sen diye hitap etsek nasıl olur?" dedi. Erkek, okkalı sözlerine cevap olmayan bu lafı beklememekle beraber, bu tekliften hoşlandı ve tekrar başladı:

"Adeta utanıyorum..." dedi, "Bütün kuşları sıraya dizesler biz herhalde sonuncu gelmeyiz. Kılığımız, kıyafetimiz düzgündür. Aklımız, şu sabahtan akşama kadar avaz avaz bağırان bülbülden herhalde üstündür. Kanadımızı bir vursak en hızlı güvercinden daha çok yol alırız. Hâlbuki bütün kuşların en

zavallısı bizmişiz gibi hiç durmadan didiniyoruz. Şu budala serçe bile üç günlük ömrünü keyifle geçiriyor da, biz, arasından uçtuğumuz ağaçları bile fark etmiyoruz."

Biraz durdu, dişiye doğru yandan bir göz attı:

"Yarın öldüğümüz zaman birisi bize sorsa: 'Dünyada neler gördünüz?' dese herhalde verecek cevap bulamayız. Koşmaktan görmeye vaktimiz olmuyor ki..."

Dişi, gözlerinin içi buğulanarak:

"Ah" dedi, "tıpkı benim gibi düşünüyorsun."

Erkek cevap verdi:

"Zaten seni burada tek başına görünce benim gibi düşündüğünü anlamıştım. Doğru değil mi ama? Şu dünyayı adam akıllı görmeden, dünyanın ne olduğunu adamakıllı anlamadan buradan gidecek olduktan sonra ne diye buraya geldik sanki? Yaşadığımızın farkına varmayacak olduktan sonra ne diye yaşıyoruz?"

Dişi tasdik eder gibi başını salladı:

"Etrafımıza göz gezdirince" dedi, "ben de senin gibi, dört tarafa koşan kırlangıçlardan başka bir şey görmüyorum. Ben de bunlardan mıyım, diyorum, sonra da bunlardan değilim galiba, diyorum. Onlar da beni pek istemiyorlar. Ne yapayım, burada oturup etrafa bakıyorum. Siz de, şey, sen de gelmesen böyle yapayalnız bu yazı geçirecektim."

Akşama doğru lafları daha derinleştirdiler... Sonra ayrıldılar. Ve her gün buluşmaya başladılar.

Aman yarabbi, neler konuşuyorlardı! Eğer kırlangıçlar da kitap yazmak âdet olsaydı, bunların yazacakları kitaplar muhakkak ki üniversitelerde okutulurdu.

Gitgide birbirlerine daha çok alıştılar. Çok kere dişi daha evvel gelir, gözlerini suya dikerek erkeği beklerdi.

Bir gün çiçeklerden, bir gün yıldızlardan, bir gün öteki kırlangıçlardan bahsederlerdi. Hep düşünceleri birbirine uygundu.

Yalnız her ikisinin de içinde gizliden gizliye büyüyen bir korku vardı: Bir gün gelip ayrılmak korkusu.

Hiçbirisi bu korkusunu ötekine söylemeye cesaret edemiyordu. Kim bilir, belki öbürünün yanlış anlayacağından çekiniyordu. (Çünkü içten duyulan şeyler hep yanlış anlaşılır.).

İçlerinde bu ayrılık korkusu büyüdükçe bunu münasip bir şekilde diğerine söylemek için düşünmeye başladılar.

Mesela:

"Hiç ayrılmayalım, olmaz mı?" demek vardı, fakat bu pek geniş manalı ve müphemdi. Nasıl ayrılmayalım?

"Bir yuva kuralım!" deseler, bu da pek bayağı kaçacaktı. Hem o zaman başka kırlangıçlara benzeyeceklerini sanıyorlardı.

Dünyanın geçiciliğinden, gökyüzünün sonsuzluğundan, sulardan ve diğer kuşların yaşayışlarından bahsederlerken, gözleri birbirine hasretle bakar ve: "Birbirimizden nasıl ayrılacağız?" demek isterlerdi.

Tesadüfün pek merhametli olmadığını ve birbirine böyle yakın olanları bir ikinci defa karşı karşıya getirmediğini biliyorlardı. Fakat konuştukları dil, diğer kırlangıçların diliydi ve bu dilde, söylemek istedikleri şeyleri söylemekten utanıyorlardı. Bu dil, onların içindeki şeylere uygun değildi.

Yavaş yavaş gözlerine ve bakışlarına bir gamlılık çöktü. Dostluktan filan bahsederken, sesleri titriyor gibiydi yahut onlar böyle zannediyorlardı. Fakat böyle zamanlarda hemen birinden biri, bir kahkaha atar ve işi alaya bozardı: İçi burkulduğu halde... Nihayet günün birinde ikisi de bunun böyle sürüp gidemeyeceğini anladılar. İkisi de birbirlerine açılmaya karar verdiler.

Sabahleyin karşı karşıya gelince dişi söylemek istediği şeyleri gözleriyle anlatmak istedi. Tam bu sırada, üzerinde oturdukları söğütten sarı bir yaprak koptu, iki tarafa sallanarak aralarında geçti ve dişinin en manalı baktığı zamanda gözlerinin önünü kapattı.

Erkek bu bakışı göremedi.

Fakat her ikisi de sarı yaprağı gördüler.

Erkek ağzını açtı: "Senden hiç ayrılmak istemiyorum..." demek üzereydi ki, buvvv diye soğuk bir rüzgâr esti...

Dişi, erkeğin sözlerini işitemedi.

Fakat her ikisi soğuk rüzgârın sesini duydular.

Birbirlerinin gözlerine baktılar; artık yuva kurmak zamanının geçtiğini, sonbaharın geldiğini, ayrılacaklarını anladılar.

İkisi de içini çekti.

Tepelerinden birçok kırlangıçlar geçti: Sıcak yerlere dönüyorlardı.

Ayrıldılar... Ve bir daha birbirlerini görmediler.

Fakat ikisi de küçük derenin kenarındaki söğüdü ve orada geçirdikleri güzel ilkbaharı ve yazı unutmadılar.

Ve ikisi de, böyle bir yaz geçirmemiş olan diğer kırlangıçlara tepeden baktılar... (Çünkü azlıkta kalanlar çok olanlara nedense tepeden bakarlar.)

EK-2

Kurtarılamayan Şaheser- Özgün Metin

Genç şair siyah meşin ciltli ufak kitabı havaya kaldırarak bağırdı: "Bundan daha yüksekini bulunduğunu söyleyemez, sevgilim benim eserimden daha güzelini okuduğunu iddia edemez ya."

Gözlerinde, erimiş bir madenin oynak parlaklığı ve yanık yüzünde bir ekmeğin kabuğunun kırmızımtırak donukluğu vardı.

Yer ayaklarının altından itiyormuş yahut gökyüzü kendisini çekiyormuş gibi yukarıya uzanıyor; vücudunu insanlıktan ayıran bir buğu, hareketlerine gökyüzündekilere mahsus sarhoşluğu veriyordu.

Çimenler üzerinde uçuşan beyaz kâğıtlar ki bunlar elindeki şaheserin müsveddeleri idi, yüzüne sisten yaratılmış küçük kuşlar gibi dokunup geçiyorlar ve sonra bahçedeki beyaz güllerin, kan rengi karanfillerin, bıçak gibi keskin kokulu sardunyalardan, yaşmaklı bir kadına benzeyen zambakların, ince sapları üzerinde alevli bir meşaleyi hatırlatan lalelerin ve renkli maskeleriyle eski Yunan aktörlerini andıran hercai menekşelerin üstüne konuyorlardı.

Ve genç şair gülüyordu; yüzünün hiçbir çizgisini değiştirmeyen fakat bir nehir coşkunuğuyla dökülen bir gülüş esmer yanaklarına yayılıyordu. Çünkü o bugün şaheserini bitirmişti.

Siyah meşin ciltli kitabın sahifelerine bakarak haykırdı: "Artık hiç kimse benden yüksek değildir; Homeros veya başkası! Ben bunlara da tepeden bakıyorum. Ve sevgilim benden daha iyi yazanları gösteremeyecek. Ancak herkesten yüksek şeyler yaratırsam beni seveceğini söylemişti. İşte, benden evvel gelenlerin ve benden sonra gelecek olanların yetişemeyecekleri yüksekliğe çıktım. Ve yalnız kendisi için yazdığım bu kitabı ona verdiğim zaman o da benim için sakladığı kalbini verecek..."

Kitabın sahifelerinden gözlerini ayırmayarak yürüdü. Islak çimenleri çiğneyerek ve ayağının altında ezilen menekşelere dikkat etmeyerek, iki tarafı mermer direkli bir kapıdan evine girdi. Ve şaheserini sevgilisine yolladı.

***

Tam sekiz sene evveldi ve o zaman genç şairin şakakların da şimdiki gibi beyaz teller, gözlerinin kenarlarında yorgunluk çizgileri yoktu. Yüzünün derisi beyaz bir güle, dudakları kırmızı bir güle benzerdi. Ve memleketin kadınları onun şiirlerini sonsuz bir baygınlık ve şehvetle okurlardı. Bu esnada gözlerinin önüne mısraları gibi tatlı ve ince endamıyla genç şair gelirdi.

Fakat güzelliğinin derecesi insan güzelliği hudutlarını aşan bir genç kız vardı ki bunlara istihfafla dudaklarını bükme acayıpliğinde bulunuyordu. Ve genç şair, yazıları karşısında kendinden geçmeyen bu fevkalade kıızı seviyordu...

"Sevgilim" dedi, "mısralarım ki Hind'in ipeklileri kadar ince dokunmuş ve İran'ın kıymetli halıları gibi hünerli renklerle süslenmiştir, niçin senin kalbini heyecana getiremiyorlar? Geceyi terennüm eden şarkılarım sana kendi gözlerini; gün doğuşunu anlatan şarkılarım sana dudaklarının rengini hatırlatmıyor mu? Dalgalara ait şiirlerimde dağınık saçlarının tellerine rast gelmiyor musun?"

"Belki böyle olabilir..." diye genç kız cevap verirdi, "Belki böyle olabilir, genç şair, fakat benim seni sevmem için daha başka şeyler yazabilmen lazımdır. Bana tanımadığım şeylerden, saklı güzellikler ve hakikatlerden bahsedebilir misin? Ve bunları herkesten daha güzel olarak yazacak kudreti kendinde buluyor musun? Güzel yazıyorsun ey şair, derin ve azametlisin, fakat Fuzulî daha derin, Goethe daha

azametli değil miydi? Söyle, ihtiras ve çılgınlıkta Shakespeare'i, istihza ve ıstırapta Dante'yi geçebilir misin?"

Ve genç şair anlıyordu ki, bu büsbütün başka bir mahlûktur. Kadınları hayran eden, çeken şeylerin buna tesiri yok. Çünkü bu kızın gözleri baktığı şeyleri görüyordu ve sınırlarında hissetmek, kafasında düşünmek kabiliyeti vardı...

Ve genç şair cevap verirdi: "İçimdeki ateş, herkesin ısınmak için bana sokulmasına kâfiydi. Ben de onu üfleyip çoğaltmak, orada bir yangın yapmak ihtiyacını duymuyordum... Lâkin ey sevgilim, görüyorum ki bu, kıvılcımlarının senin kalbine sıçratamayacak kadar fersizmiş. Fakat bunu yanardağ yapacak kudret bile bende var. Sana söylediklerini aratmayacak eserleri getireceğim, sevgilim ve o zaman kalbini bana vereceksin..."

"Ve o zaman kalbimi sen alacaksın!"

Ve genç şair bir ay şehrin etrafındaki ormanları dolaştı ki orada yerlere kadar uzanan dalların pembe dudaklı çapkın gelinciklerden, sarışın ve hayalci papatyalardan aldığı gürültüsüz öpücüklerle, yalnız sinsi sinsi yürüyen yabankedileriyle, daima koşan ürkek karacalar mâni oluyorlardı.

Ve bir ay geniş nehirlerin üzerinde kayıkla dolaştı ki, orada, boyalı teknelerinde ağlarını temizleyen ihtiyarlar, tatlı sesli su perilerinin toy balıkçıları bataklık sazlarının içine nasıl çektiklerine dair acıklı türküler söylüyorlar ve geceleri küçük balıklar, ayın nehre avuç avuç serptiği gümüş kırıntılarını toplamak için, suyun üstünde sıçırıyorlardı.

Ve bir ay, geceleri şehrin içinde gezerek, birbirinin göğsün de uyuyan çiftleri, sokaklarda bir tek gölge halinde dolaşan sevdalıları gördü. Korulardaki sık ağaçların altını ve alçak duvarlı bahçelerde ay ışığının giremediği karanlık köşeleri gözetleyerek sonsuz veda monologlarını veya kıskanç âşıkların yeis dolu şikâyetlerini dinledi. Ve üç ay sonra, gümüş bir kalemle gümüş ciltli bir deflere geçirdiği şiirleri sevgilisine yolladı.

Fakat bu defter, zehirli dikenlerle yazılmış gibi acı satırları taşıyan bir cevapla geri geldi. Genç kız: "Heyhat, zavallı şairim" diyordu, "şiirlerin ihtiyar ve zengin çiftlik sahibinin kızını ağlatacak ve valinin mağrur yeğenine önünde diz çöktürecek kadar güzeldir. Sokaktan geçtiğin zaman kadınlar pencerelerden eskisinden daha çok sarkacaklar, ihtimal minimini ipek mendillerini de -tabii dalgınlıkla- ayaklarının dibine düşüreceklerdir. Fakat bütün bunlar beni sana yaklaştırmaya kâfi değil... Gerçi gördüğün ve yazdığın şeyler fevkaladedir. Lâkin ben de seninle beraber olsaydım onları aynı şekilde göreceğim değil miydin? Hangi şey bana bilmediklerimden bahsetti? Belki şiirlerin bizzat hayat kadar tesirli ve tatlı yazılmıştı, saf ve iyilikle doluydular; fakat söyle, Horatius senden kat kat tesirli ve tatlı değil miydi? Vergilius, ilahi Vergilius kadar temiz ve hayır isteyici olmak elinden geliyor mu?"

Genç şair tükenmez hıçkırıklarla minderlerin üstüne atıldı. Yüzükoyun kapanarak ağlıyor, ağlıyordu. Hayatlarında hiç sevmemiş olanların tahayyül edemeyecekleri bir acı onu boğuyor; sanki gür alevli bir meşale göğsünün içerisinde dolaşarak kaburgalarını yalıyormuş gibi kıvranıyordu. Kendisini tutmak isteyerek, beyaz dişlerini mor kadife yastıklara geçirdi... Göğsünü saran bir sesle kesik kesik: "Yazacağım sevgilim" dedi, "sana istediklerini yazacağım!"

***

Ve genç şair altı ay memleketin bütün büyük filozoflarını, şairlerini dolaştı. Şehrin birinde, uzun siyah sakallı, tepeleri çıplak filozoflar, eskimiş cübbelerinin geniş kollarını sallayarak ona Aristoteles'ten, Epikür'den veya İbni Rüş'ten bahsettiler. Ve gözlerinde, başka bir âleme bakmaktan doğan, hürmete layık bir mahmurlukla -ki genç şair bunu evvela açlıktan zannetmişti- ruhun ölmezliğinden ve

değişmelerinden; fani olan eşyanın ebedi olan hayata ve fani olan hayatın ebedi olan eşyaya karşı vaziyetlerinden ve -kendilerinin buldukları- ebedi hakikate varmak felsefesinden; ezeli ve felsefi hayatın lezzet ve feragatiyle dünya hayatının ve zevklerinin süfliliğinden -ta belediye reisinin verdiği mükellef ziyafete geç kalmamak için bu asil konuşmayı kesinceye kadar- coşkunca bahsettiler.

Ve diğer bir şehirde, gür beyaz kaşlı, damarlı elli meşhur biyoloji âlimleri genç şaire karıncaların öğleden sonraki yaşayışları hakkında yeni nazariye ve tahminleri ihtiva eden yirmi muazzam ciltlik kitaplarını hediye ettiler.

Ve çalısız bir evde, şatafatsız bir masanın başında toplanan beyaz ve nazik elli, ince yüzlü, parlak ve uzun saçlı, sihirli sözlü şairler, -muhayyilenin genişlemesine pek ziyade yardım eden- bir kâğıt oyunuyla meşgul olurlarken şirden, sanattan ve bilhassa estetikten bahsettiler. Ve ona daha fazla alaka göstermek isteyerek önlerindeki küçük para kümesini bitiriveren bu kâmil ölmezlerden bazıları, eve hülyalı bir loşluk veren sönük kandilin ışığında, derin ve bin bir renkli şiirlerini okudular.

Ve keskin kokulu portakal bahçelerinde, erguvan renkli güller arasında, ay ışığının renklerini aksettiren firuze yüzükler, opal taşından küpelerle dolaşan ve küçük bir kuşa benzeyen başlarını şairin ipek harmanisinin arasına saklayan sevgilileri veya büyük bir gece şenliğine Lahur şalından sarıkları, zebecet saplı asalarıyla, gümüş bilezikli zenci köleler arasında gelen ve Firdevsi'yi imrendirecek ilahi cenk kasidelerini gülümseyerek dinleyen uzun bıyıklı, heybetli sultanları onun taze muhayyilesinde yaşattılar.

Ve genç şair altı ay memleketin velut ve bakir sanatkârları arasında seyahat etti. Köyün birinde, geniş yapraklı çınarların altında, rutubet kokan hasırlara oturarak, tepelerindeki saçları kazınmış buruşuk yüzlü ihtiyar saz şairlerini dinledi. Ve onlar buna öyle kahramanları terennüm ettiler ki, zürafalar gibi koşan beyaz atlarıyla bir akbaba sürüsü halinde şehre iniyorlar ve korkudan ovalara kaçan ahali arasından ince vücutlu, pembe topuklu kızları beygirlerinin üstüne alarak kaçırıyorlardı. Ve öyle babayığitlerden bahsettiler ki, ormanlarda bir kaplan gibi hüküm sürüyorlar ve kendilerine uykuda baskın veren yirmi tane düşmana, hiçbir silahın işlemediği dev gibi vücutlarıyla saldırmaları onları sansarın önündeki civcivler gibi dağıtıyorlardı.

Ve başka bir köyde, deniz kenarındaki isli bir kayıkçı kahvesinde küçük boylu, seyrek bıyıklı bir âşık, elindeki minimini kemeçle bin bir türlü korkunç ve hayret verici deniz maceralarını haykırıyordu. Ve genç şairin gözünün önünde, tek yelkenli bir taka ile muazzam kalyonlara hücum eden, sahildeki kasabaları dehşet içinde bırakan iri palalı, çıplak kollu kabadayılar veya alçak küpeşteli alamanalar, aykırı seren cırıncıklarla açık denizlere uzanarak mücevher ve esir yüklü tüccar gemilerini soyan gözü yılmaz korsanlar geçit resmi yapıyorlardı.

Ve o, bu basit çalgıların belki cırıltıdan fark edilemeyecek olan nağmelerinde herhalde derin bir şeyler bulunması lazım geldiğini hissediyordu. Ve genç şair altı ay memleketin bütün şehirlerini dolaştı ve orada ağlayanları ve gülenleri gördü. Büyük bir konağın geniş salonunda raks ve kahkahadan yorulup terleyenler serin şerbetlere, buzlu yemişlere koşarlarken, kristal pencerelerden dışarı süzülen ışıta, soğuktan donan ayaklarını avuç avuç karla ovmaya çalışsan ihtiyarları gördü.

Kucağında taşıdığı aç çocuğu yaşatmak için sarhoşların arkasından koşan kadınları ve karnında taşıdığı günahsız çocuğu öldürmek için hekimlerin cebine beyaz alevli inci salkımları koyan kadınları gördü. Kardan ve rüzgârdan koruyan bir dükkân kepengi altında, başını bir köpeğin sırtına dayayarak uyuyanları ve güzel ısınmış odalarda, Çin ipeği örtülü yataklarda, nakris ağrılarıyla kıvrılarak uyuyamayanları gördü. Aptalların tahakkümüne, günahsızların cezalanmasına; faziletin susmasına ve ihtirasların gürültüsüne, hikmet ehlinin tahrik edildiğine ve nadanların alkışlandığına şahit oldu. Ve tam bir buçuk sene sonra, altın bir kalemle altın ciltli bir deftere geçirdiği şiirleri sevgilisine yolladı.

***

Fakat bu defter, bir Arap hançeriyle yazılmış gibi keskin satırları taşıyan bir cevapla geri geldi. "Hayret, ey genç şair!" diyordu, "Öyle güzel şeyler yazıyorsun ki, yüzyıllardan beri sahipsiz duran sanatkarlık tacı senin başını süslemek için herhalde acele edecektir. Ve hüküm darlar, sana bitip tükenmez şereflerin erguvan renkli maşlahını giydirmek için saraylarının geniş bahçelerinde muhteşem ziyafetler hazırlayacaklardır. Hâlbuki ben gene senden uzak kalacağım... Felsefelerini, ey şair, en ele avuca sığmaz kafaları bağlayacak kadar kuvvetli ve güzel laflarla dolu olan felsefelerini sen den evvel Eflatun ve daha birçokları kandırıcı bir belagatle ve fazlasıyla tekrar etmediler mi? Kabadayılık ve savaş destanların o kadar tesirlidir ki, Çin'in hiç durmadan uyuyan afyonkeşleriyle, Hind'in yıllardan beri kımıldamayan fakirlerini, Priyamus'un kahraman milleti veya Rüstem'in korkusuz arkadaşları gibi azgın dövüşlere, şanlı yiğitliklere sürükleyebilir. Fakat bu yolda Homeros'un senden daha coşkunu, Firdevsi'nin daha usta olduğunu inkâr edebilir misin? Gezdiğin yabancı yerlerin büyüleyici kokusunu ruhlarımıza benzersiz bir ustalıklarla üflüyorsun, fakat şüphesiz Byron da seyahatlerini anlatırken güzellik ve ustalıklarla senden daha aşağı değildi."

Ve genç şair ipek minderlere ateş gibi gözyaşları dökerek düştü. O kadar çok seviyordu ve şimdiki ıstırapı o kadar büyüktü ki artık hiçbir şey onu yatıştırıramaz sanılırdı. Evvela iki yumruğunu dişleriyle ısırarak ve ayaklarının ucuyla kadife sediri parçalayarak çıkırıyordu. Fakat biraz sonra birdenbire fırladı; susmuştu. Gözlerinde yaş yerine alelacayıp bir parıltı vardı. Yavaş yavaş loş bir karanlığa dalan odaya alından, gerilen ve birdenbire daha genişlemiş görünen alından, beyazımtırak bir ışık yayılıyordu. Odanın aynı koyu lacivert tülle örtülmeye başlayan renkli eşyası ortasında fildişinden bir Buda heykeline benzeyen vücudu gittikçe büyüyor ve uzuyor gibiydi.

Geriye atılmış başından lülelerle saçlar çıplak omuzlarına dökülüyor, bir şeyi kucaklamak ister gibi yumuşak bir hareketle ileri ve biraz yukarı uzanan kolları bir mayıs gecesindeki hilali andırıyordu. Gökyüzünün en uzak yerindeki birer yıldız gibi kırpışan gözlerinin önünde kapkaranlık bir saha uzanıyordu: Siyah, gözleri kamaştırarak kadar siyah bir boşluk... Ve bunun ortasında ince bir yol vardı, kendi gözlerinden çıkan ve uzak, görünmez yerleri dolaştıktan sonra yine oraya dönen ince, adeta bir bıçakla çizilmiş gibi keskin ve beyaz bir yol, bir çizgi... Ve anladı ki, ihtişam ve büyüklüğe, gizli hakikatlere ve ölmez güzelliğe giden yol bu... Oraya koşmak ister gibi atılırken, üzerlerindeki gözyaşı hâlâ kurumayan yastıklara düştü.

***

Ve genç şair tam iki sene hiçbir insanın giremediği hudutsuz kum çöllerinde dolaştı. Ayrı, her şeyden, herkesten ayrı ve uzak kalmak, yalnız kendisini dinlemek, yalnız kendi düşünebileceği gibi düşünmek istiyordu. Sakız gibi çiğnenmiş güzelliklerden, bir dua kadar çok tekrar edilmiş yeni fikirlerden eser bulunmayan bu çölde hiçlik ve... Güzellik hüküm sürüyordu: Ne canlı kumları güneşin ve ayın bakışlarından saklayan münasebetsiz bir ağaç, ne durmadan sızan bir yara gibi etrafını kirleten bir su, ne de üzerinde şairlerin zevzeklik edebilecekleri bir çiçek görülüyordu.

Ve işte burası güzeldi. Çünkü burada yalnız güneş, ay ve kum vardı... Bir de rüzgâr. Ve bunlar büyük, güzel ve sarıhtiler. Evet, büyüklüklerine rağmen sarıhtiler... Ne bir nebattaki karmakarışık, anlaşılmasız değişmeler, ne bir hayvandaki içinden çıkılmaz ve dehşetli yaşayış hareketleri, ne bir dimağdaki kökü bilinmez hisler ve düşünceler... Burada insan ruhunun en çok susadığı ve muhtaç olduğu bir vuzuh vardı ve bunu şairin vücudundan başka hiçbir şey bozamiyordu.

Bu vuzuh, korkunç bir karışıklığın görmek kudretinden mahrum olan gözlerimizdeki tecellisi de olabilirdi, buna rağmen herhangi çelimsiz bir mahlûkun mütecessis kafalarımız da sıraladığı mızımız sorguları tekrar etmiyorlardı. Ve o, zihni hiçbir sorgu çengeline takılmadan düşünebiliyordu. İşte böylece bu mutlak güzelliğin içinde yıkandı, yıkandı... Geceleri ayın ışığı altında insana kımıldıyormuş

gibi gelen kumlara yüzükoyun yatarak başını bu minimini zerrelere gömüyor ve onlar, her nefes alışında ağzına, burnuna dolmak isterlerken, o gözlerini içine çevirerek kendine bakıyordu. Anlıyordu ki yazılacak şeyler, güzel ve hakiki şeyler yalnız orada var...

Fakat o burada maddi elemelerin en acılarını tattı. Çünkü gündüzün çöl bir maden eritme ocağına dönerdi. Birer kıvılcım olan kumlar, derisini yırtarlar, güneşten su halinde akan alevler sırtını yalar ve ensesini delerek beynine kadar dökülürlerdi. Ara sıra bir hurma ağacı aramak ve su tulumunu doldurmak için çölün kimsesizliğinden ayrılırken -ki nihayet o da bir insandı ve yaşamaya mecburdu- ayaklarının altında kımıldayan, kayan ve çöken bir zemin hissedirdi. Ve bazan dizleri dermansızlıktan kırılarak bu dikenli yatağa uzanır ve midesinin dimağına kalkıp ilerlemek, uzuvlarına böylece uzanıp kalmak için verdiği birbirine zıt emirlerin feci mücadelesine şahit olurdu.

Fakat o bunların bağırmaclarını susturduktan sonra yine çöle, büyüklük ve tenhalık ülkesine dönmekte acele ederdi. Hiçbir zaman susmayı bilmeyen kalbi hemen her gün sevgilisini, evini, bütün bıraktığı yerleri yavaş fakat keskin bir sesle fısıldar ve o, göğsünün içinde birbirine muvazi birçok bıçakların hep beraber hareket ettiklerini hissedirdi.

Fakat iki sene sonra, sertleşen ve kararın bir deri, gözlerinin kenarında derinleşen çizgilerle burayı terk ettiği zaman, büyüklük ve güzelliği, acıyı ve hasreti yüz yüze tanıyordu. Ve genç şair iki sene engin denizleri ve şimalin buz sahralarını dolaştı. Deniz... İşte bu da muazzam ve nefis bir şeydi... Kendisini gezdiren geminin güvertesine uzanarak uzaklara, ta uzaklara bakar ve kesik kesik nefes alan sulardan başka hiçbir şey görmezdi.

Çöl ve deniz hemen hemen aynı şeylerdi: Her ikisinde de aynı büyüklük, aynı ağırbaşlı sessizlik veya aynı heybetli ve derin bağırmaclar... Ve denizde de, küçük, minimini, sınırlendirici teferruat yoktu. İnsan orada yalnız renkten renge giren su damlaları ve devlere benzeyen bir mahlûkun yavruları gibi birbirleriyle oynayan hoyrat dalgalar görebilirdi... Sonra bitmez tükenmez bir genişlikle karanlık ve sıkı bir derinlik... Ve bütün bunlar onu manasız bir tecessüse değil, düşünmeye sevk ederdi.

Ve sonra buz sahraları... Beyaz, temiz, günlerce uzanan bu yerlerde, gösterişsiz bir kibarlık ve incelik vardı. Sade, şatafatsız, fakat güzel ve tatlı olmanın sırrını ancak bu şekilsiz kar tepeleri keşfedebilmişlerdi. Her şeyi hayattan uzaklaştıran, hiçbir zaman yenilmeyen dehşetli bir kudretleri olduğu halde, mütevazı ve kibardılar. Ne gururdan doğan bir süs, ne kendini beğenmeyi gösteren bir ses... Ve işte genç şair fırtınalı denizlerden, soğuk buz sahralarından ayrılırken, dünya hudutlarını aşan bir genişlik ve derinliği, necip kalplere mahsus olan bir kibarlığı ve esaslı kıymetlerin bir tek elbisesi olan tevazuu içinde taşıyordu...

Ve genç şair iki sene dünyayı rastgele dolaştı. Bu sefer gördüğü şeyler onu hayretten hayrete düşürüyordu. Hâlbuki değişen hiçbir şey değil, sadece kendi görüşüydü. Evvelce fazilet diye baktığı şeylerin birer merasim ve gösterişten ibaret olduğunu ve asıl iyiliğe yalnız ahlak münakaşalarında veya akıllı nasihatlerde rastlanabildiğim, namuslu olabilmek için başkalarının namusuna dil uzatmanın, kirlenmeden yükelebilmek için temiz alınlara basarak çıkmanın yeter olduğunu ve daha buna benzer birçok şeyleri gördükçe şaşkınlığı büsbütün artıyordu. Fakat o, böylece ahmaklık ve aciz isimli mahlûklarla, bunların çocukları, küstahlık ve riya adlı iki zavallıyı tanımış oldu.

Ve ayrılırken kalbinde yalnız ufuksuz bir merhamet, yeis veya hiddeti manasız bulan bir rikkat hissetti... İşte genç şair şaheserini bilinmeyen ve bulunmayan kumaşlardan dokumak için yaptığı bu seyahatten dönüşünde, içinde Allah'la boy ölçüşen bir kuvvet kımıldıyordu. Çünkü şimdiye kadar yazanların ancak var olduğunu bildirdikleri şeye o bizzat erişmişti.

Üç ay uğraşarak derin manalı, renkli kelimelerden bir elbise giydirdiği şaheserinin her sahifesi onun çölde kavruvan ve kutuplarda gerilen mustarip derisinin bir parçasıydı ve bir sevinci bağırmaclar, bir eleme

ağlamak veya bulutlardan yüksek bir fikre ulaşmak için durmadan kımıldayan satırlar coşkunun sınırlarından örülmüştü. Ve o bu satırlardaki kelimeleri -vakit vakit bir sabah yıldızının belirsiz ışığı gibi ince, felaketin gözleri kadar keskin, yalanın dudakları kadar yumuşak ve bir çocuk rüyası kadar tatlı sesler veren kelimeleri- gözlerinin kenarındaki derin çizgilerden işledi.

Lazım gelen yüksek ve temiz asilliği eserine büsbütün verebilmek için de, onu yazdığı müddetçe insanların arasına karışmadı. Ve siyah bir kalemle, siyah meşin ciltli bir deftere yazdığı şiirleri sevgilisine yolladı...

***

Bu sefer genç kız, gözlerinde gurur ve hayretin parıltısı, hareketlerinde hasret ve isteğin acelesi olduğu halde bizzat geldi. Boynuna atılarak onu öptükten sonra böyle haykırdı: "Genç şair, genç şair, ey benim sevgilim! Artık hiç... Hiç kimse seni aşamayacak; sen peygamberleri gıptaya düşürecek şeyleri yarattın, sen insanları yaşamaya veya öldürmeye sürükleyebilecek şeyleri yazdın. Güneş senden daha sıcak, gökyüzü daha geniş, ilkbahar rüzgârları daha cana yakın değildir. Ve sen bunları yalnız benim için yaptın.

Ey genç şair, ey benim sevgilim! Artık hiçbir kadının benimle bir olmadığını hissediyorum. Artık Leylâ benim yanımda minimini ve Jülyet pek zavallıdır, ben Beatrice'ye bile gururla bakıyorum ve bundan sonra Süleyman'ın sevgilileri de benimle boy ölçüşemeyeceklerdir. Ebediliğe senin kolların arasında süzüleceğim sevgilim ve yüksekte, en yüksekte uçacağım.

Ey sevgilim, yalnız benim sevgilim! Şimdiye kadar hep sana koşmak için çırpındığı halde yenilmez bir gururun emirlerini dinlemeye mecbur olan kalbim bak, içindekileri anlatmak için acele ediyor. O gururum ki, fanilerden birine meyli olduğu için gönlümü bir ısırgan demeti gibi dalamıştı, şimdi sana bunları söylemekte bir haz buluyor.

"Mademki uzun senelerin hasreti içimizde yaramaz bir çocuk gibi tepinmektedir, gel, birbirimizin olalım ve sen bana aşkın da ebedilik kadar tatlı ve güzel olduğunu anlat... Gel, beni kollarının arasında sık..." Fakat genç şair onu kollarının arasında sıkmadı... Çünkü hiçbir şey işitmemişti. Sevgilisinin, sedirlerden birinin üzerine bıraktığı şaheseri parmaklarıyla karıştırırken sihirli satırlar onun gözlerini, elinde olmayarak, çekmişler ve o, derin bir hayret içinde kendinden geçerek, bunları okumaya başlamıştı.

Yarattıkları o kadar güzeldi ve şairi o kadar kuvvetle çekiyorlardı ki, sevgilisinin: "Beni işitmedin mi şair!" diye bağırdığını bile duymadı. Ve ancak genç kız onu omuzlarından yakalayınca kendine geldi. Kızın gözleri, kafasının içindeki herhangi bir ateşten kaçarak dışarı fırlamak istiyormuş gibi yanıyordu. Dudakları titreyerek tekrar etti: "Beni dinlemedin mi şair? Sana söylediklerimi işitmedin mi?" "Ne söyledin sevgilim?" diye cevap verdi, "Beni affet, biliyorum ki tamiri kabil olmayan bir şey yaptım. Ama bunun sebebi senin için yazdıklarımın yine sana benzeyen güzellikleriydi. Aşkın sesinden uzak kalan kalpleri hasretin ne hallere koyduğundan bahseden satırlarım, beni seslerin en cana yakınını dinlemekten alıkoymuştu. Tekrar et sevgilim, söylediklerini benim için tekrar et..."

Genç kız biraz düşündü. Yüzü beyaz, bir kuğunun tüyleri kadar beyaz olmuştu. Başını ağır ağır kaldırarak sordu: "Hiç, hiçbir şey duymadın mı?" "Hiçbir şey sevgilim, fakat tekrar et!" O zaman boğuk ve yeisini örtmek isteyen bir sesle tekrar başladı: "Kitabını okudum genç şair, yalnız harikuladeliyle, yalnız insanı saran güzelliklerle doluydu. Ve senin herkes gibi olmadığını haykırıyordu. Senden daha fazla uzak kalmak istemem ey şair!" Burada dudaklarını yakıcı bir gülüşle ısırdı; gözleri, donuk ve karanlık, şaire dikildiler, dimdik baktılar

O bir kadın, baştan aşağı bir kadındı... Dişlerini sıktı, onların arasından, keskin, ağır bir sesle: "Yalnız..." dedi, "Yalnız bu kitap dehanı ve kudretini bana gösterdikten sonra aramızda lüzumsuz olmaya başlıyor... Ve görüyorum ki o seni hemen hemen benim kadar alakadar edecek... Hiç buna imkân var mı şair? Senin

kafanda, ruhunda, hatta en ufak bir hücrede bile benden başkasının yer almasına tahammül edebilir miyim? Şu hâlde büsbütün senin olmam için bu engelin ortadan kalkması lazım. Ve sen benim için yazdığın bu kitabı yine benim için yok etmekte eminim ki tereddüt etmeyeceksin, hatta bunu ben yapacağım."

Ve genç şairin elinden çekip aldığı şaheseri, orada, mercan alevlerle yanan ocağa fırlattı. Ve bir feryat, duvarları sarsan, havayı karıştıran, yüzyıllık ağaçların fırtınada devrildikleri zaman yaptıkları gürültüye, ormana bir yıldırım düştüğü zaman vahşi hayvanların kopardıkları çığlıklara, ateş saçan bir yanardağın geniş çatlaklarından fırlayan boğuk ve yırtıcı ısıklara benzeyen bir feryat genç şairin göğsünden fırladı...

Ve o, kendisini oraya, minimini alevlerin kitabın meşin cildini ağlayışla bir çıtırtıyla bükükleri ocağa doğru attı. Fakat genç kız daha evvel koşarak ocağın önünü vücuduyla kapatmıştı. Vahşi bir gülüşle: "Çekil!" dedi. Erkek ki o zamana kadar gözlerinde sonsuz bir tatlılık ve ilahilikten başka bir şey bulunmazdı ve hareketleri devamlı bir çekingenliğin ağırlığını taşırdı, birdenbire buğulanan bakışlar, pençe haline giren kollarla oraya hücum etti ve her iki ağızdan birden fırladı: "Çekil!" ve hiçbirisi çekilmedi...

O zaman aralarında öyle korkunç bir mücadele başladı ki, köpüren ağızlardan feci soluklar ve hırıltılar çıkıyor, duvarlara şiddetle çarpan kafalar orada kanlı saç demetleri bırakıyordu. Birdenbire erkek, genç kıızı -gittikçe artan dermansızlığına ve erkeğin yüzünü parçalarken dökülen tırnaklarına rağmen vücudunu ocağın önünden ayırmayan genç kıızı- boğazından yakaladı; kendininkilere korkunç bir sebatla bakan büyük ve kanlı gözler hareketsiz kalıncaya kadar sıktı.

Sonra, kollarının arasında yavaş yavaş gevşeyen, kanla bulaşık olmayan yerleri ezik bir sarılık alan vücudu yere bırakarak ocağa eğildi, gittikçe hafifleyen alevlerin arasından meşin kitabı aldı. Kavrulan, şeklini kaybeden bu ateşten cildi açtığı zaman yere ancak bir avuç mavimtırak kül döküldü... Ve bunu gören şair oraya, boylu boyunca yatan ölünün üstüne -bir kadının elinden kurtaramadığı şaheseriyle beraber-cansız yıkılıverdi...

International Journal of New Approach in Social Studies

Makale Bilgileri:	<i>Sabahattin Ali'nin "Kurtarılamayan Şaheser" ve "Kırlangıçlar" Hikâyelerinin B2 Seviyeye Uyarlanması</i>
Makale Türü:	<i>Araştırma Makalesi</i>
Geliş Tarihi:	<i>31.10.2024</i>
Kabul Tarihi:	<i>25.12.2024</i>
Yayın Tarihi:	<i>30.12.2024</i>
Sorumlu Yazar:	<i>Mesut Gün / mesutgun07@gmail.com</i>
Değerlendirme:	<i>Çift Taraflı Kör Hakemlik</i>
Etik Beyan:	<i>Bu makale, 4. Uluslararası Eğitim ve Kültürde Akademik Çalışmalar Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulan "Sabahattin Ali'nin 'Kurtarılamayan Şaheser' ve 'Kırlangıçlar' Adlı Hikâyelerinin B2 Düzeyine Uyarlanması" başlıklı bildirinin geliştirilmiş ve kısmen değiştirilmiş halidir. Sempozyumda sözlü olarak sunulmuş ancak tam metin olarak yayımlanmamıştır.</i>
Benzerlik Taraması:	<i>Ithenticate</i>
Etik Kurul Kararı:	<i>Araştırma belgeler üzerinden yürütüldüğü için etik kurul izni gerekmemiştir.</i>
Katılımcı Rızası:	<i>Katılımcı yoktur.</i>
Mali Destek:	<i>Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.</i>
Çıkar Çatışması:	<i>Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.</i>
Yazar Katkısı:	<i>Bütün yazarlar eşit katkıda bulunmuşlardır.</i>
Telif Hakları & Lisans:	<i>Dergide yayınlanan eserlerin telif hakkı dergiye aittir ve eserler Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 Uluslararası Lisansı altında yayımlanmaktadır.</i>